

מוצאים

ממשיכים להפיץ את האור, גם כשממש חשוך...

מגזין מוצאים (המכללה למקרא) · למען חופש מכפייה דתית וקידום זהות משיחית · גיליון 4

12

מאוכזבים מהדת?
גם אנחנו!

16

יד לאחים =
שדה מוקשים

27

סתירות
חדשות בין
התושב"ע
למדע

תוכן עניינים

קוראים יקרים!

מאחר ורובכם העדתם בפנינו כי אתם זורקים לפח את גיליונות "מחפשים" אשר אתם מקבלים לביתכם (בניגוד לחוק אנגב), מבלי לטרוח ולקרוא אותם. החלטנו שחבל על העצים במדינה, ונסתפק בגרסה אלקטרונית בלבד למגזין האהוב "מוצאים".

הפעם נתייחס ל"מחפשים" גיליונות 6+7. נעבור על הטיעונים והסתירות המרכזיות ששווה להתייחס אליהן. ומאחר ויד-לאחים כל כך אוהבים לטחון את אותם הטיעונים שוב ושוב, נעודד אתכם לגשת לגיליונות "מוצאים" קודמים, או פשוט לצפות בסרטונים החדשים שלנו באתר:

www.iGod.co.il

לגיליונות "מוצאים" קודמים

- בברכה, צוות המכללה למקרא.

5 אגדה של מסורת

3 נוסח המקרא

10 עיוותם של הכתובים בידי הרבנים

7 סתירות חדשות בין התושב"ע לתנ"ך

16 שדה מוקשים = יד לאחים

15 השימוש של חברי הברית החדשה בנבואות המקרא

12 מאוכזבים מהדת? גם אנחנו

קולו של אלוהים

23

21 הולדת ישוע ופדיון הבן

20 כוכבו של המשיח

הולדת המשיח מזוויות ראייה שונות

19

27 סתירות חדשות בין התושב"ע למדע

25 הציצית מול התפילין

24 מקום לידתו של המשיח

כמה תקליטי שבור...

גם בגיליון הנוכחי של "מחפשים", שבים יד לאחים לתקוף את נוסח כתבי הברית החדשה ואת תרגום השבעים (עמ' 3-4, 21-24). לעומת זאת, הם מעלים על נס את נוסח המסורה, אשר לדידם מהווה את "התנ"ך העברי, היהודי והמקורי" (עמ' 3). להלן כמה הערות על נוסחי המקרא:

על תרגום השבעים

פרופ' עמנואל טוב (האוניברסיטה העברית) הינו חוקר בעל מוניטין עולמי ונחשב לבר-סמכא מספר אחת בתחום ביקורת נוסח הטקסט המקראי. חתן פרס ישראל לחקר המקרא (תשס"ט), התייחס לתרגום השבעים וקבע חד-משמעית: "נודעת לו חשיבות רבה במחקר המקרא... (ביקורת נוסח המקרא, 1997: 106); "אפשר לשחזר פרטים מרובים במקורו העברי של התרגום, מאחר שחלקים גדולים תורגמו במידה מרובה של נאמנות מילולית" (שם, עמ' 113). בספרו, הוא מתאר את חשיבות תרגום השבעים הנמצא בידינו לקביעת הטקסט המקורי שבתנ"ך ומסביר כי תרגום זה, יחד עם הנוסח השומרוני והנוסח המסורתי, מהווה את אחד המקורות החשובים ביותר לקביעת הטקסט האותנטי של התנ"ך. בתוך כך, מגילות מדבר יהודה אשר אותרו בקומראן, משקפות לקט של שלושת הנוסחים האלה.

מעניין כי בדיונו על תרגום השבעים ותרומתו לקביעת הנוסח המקורי של התנ"ך העברי, פרופ' טוב לעולם אינו מטיל ספק במניעיהם של המתרגמים ואינו מזכיר ולו גם פעם אחת חשש לסילוף הטקסט על-ידי מעתיקים נוצריים או אחרים. דווקא כאשר הוא מתייחס לנוסח המסורה, סובר פרופ' טוב כי עד לאחר מרד בר-כוכבא, ולמעשה עד ימי הביניים, לא נשתמר נוסח אחיד של טקסט המסורה. אדרבא, היו קבוצות דומות של טקסטים ורק לאחר מרד בר-כוכבא, פעלו

הפרושים (הרבנים) לקראת קביעת נוסח אחד מחייב. זאת אומרת, כי דווקא טקסט המסורה - ולא הספטואגיטה - הוא אשר עבר עיבוד מחדש לאחר תקופת חתימת כתבי הברית החדשה. מגילות מדבר יהודה מראות כי קיימם היו נוסחים שונים ונפוצים בקרב עם ישראל וחלק ניכר מהם לא היו תואמים את הטקסט המסורתי, אלא דווקא את תרגום השבעים ונוסחים אחרים. (לדוגמא: www.iGod.co.il/m017) חשוב לציין כי בין מגילות ים המלח נמצאה גם מגילה של תרי-עשר הנביאים בנוסח התואם את יונית הספטואגיטה, וזאת כמאה-מאתיים שנה לפני חיבור כתבי הברית החדשה. בתקופתו של רבי עקיבא נעשה עיבוד מחדש של הטקסט העברי על מנת להתאימו לשיטות הפרשנות של רבי עקיבא. דהיינו, נעשה עיבוד מגמתי של טקסט המסורה, כך שישירת מגמה או תפיסה מסוימת של רבנים אחדים... ואין לכך ראיות ממשיות לשינוי בתרגום השבעים.

לשם דוגמא: **במזמור כ"ב** 17 כתוב בנוסח המסורה: "כארי ידי ורגלי". בנוסח של תרגום השבעים למילה "כארי", נעשה שימוש במילה יוונית המתארת חפירה (כלומר: "חפרו בידי וברגליי"). מעניין כי הטקסט במגילות מדבר יהודה, נמצא זהה לתרגום השבעים (כמו-כן, תרגום זה נמצא בכמה כתבי יד עבריים מימי הביניים). זו דוגמא לכך כי אמינות תרגום השבעים

פרופ' טוב לעולם אינו מטיל ספק במניעיהם של המתרגמים של תרגום השבעים ואינו מזכיר ולו גם פעם אחת חשש לסילוף הטקסט על-ידי מעתיקים נוצריים או אחרים.

- נתמכת ע"י טקסטים קדומים לנוסח המסורה אשר מצוי בידינו כיום. למרות כל זאת, הברית החדשה אינה מצטטת פסוק זה מתרגום השבעים, על אף שהדבר עשוי היה לשרת מטרות אפולוגטיות אשר תשמשה להוכחת נבואה מקראית על צליבה עתידית של המשיח.
- יש לציין כי הטקסט הקדום ביותר של המקרא בעברית הוא מגילות מדבר יהודה וכשם שיש הבדלים בין נוסח תרגום השבעים לבין המסורה, כך ישנם הבדלים בין המסורה לבין הנוסח של מגילות מדבר יהודה. במילים אחרות, כשם שיש טקסטים במגילות אשר תואמים את המסורה, כך יש טקסטים במגילות אשר תומכים דווקא בתרגום השבעים לעומת הנוסח המסורה.
- חשוב להטמיע, אין לאיש כיום את הנוסח המקורי של תרגום השבעים כמו שאין בנמצא את הנוסח המקורי של המסורה. מגילות הקלף אשר עליהם כתבו בימי קדם פשוט התכלו וכמובן כי מה שנותר כיום, איננו אלא העתק של המקור. זה נכון לגבי כל טקסט מן העת העתיקה. המגמה היחידה בעיבוד הטקסט המקורי
- ב.** באחד כתיב תשעה 'היא' ובשנים כתיב אחד עשרה 'היא', בטלו חכמים את האחד וקיימו את השנים.
- ג.** באחד כתיב 'וישלח את זעטוטי בני ישראל', 'ואל זעטוטי בני ישראל', ובשנים כתיב 'וישלח את נערי בני ישראל' (שמות כ"ד, ה) 'ואל אצילי בני ישראל' (שם, יא), בטלו חכמים את האחד וקיימו את השנים.¹
- ד.** נוסף על-כך, "בכמה מקומות בספרות חז"ל נזכר ספר התורה המיוחד של רבי מאיר, שכלל לפחות שבע גרסאות שונות מן הנוסח המקובל.
- ה.** בנוגע לפסוק: "וּבְיַדְךָ חַשִׁים" (בראשית מ"ו, כג)... בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב: וכן דן חשים".
- ו.** בנוסח המסורה נאמר: "וַיְשִׁמְנֵי לֶאֱבֹר לְפָרְעֹה" (בראשית מ"ה, 8). אך בספרו של ר' מאיר כתוב: וישני לאב.²

הרב אמנון בזק מעיד כי "על ספקות לגבי נוסח המקרא ניתן ללמוד גם מתופעת הנקודות מעל מילים בתורה".³ הוא מוסיף ואומר כי בעם ישראל קיימות היו שתי מסורות מרכזיות לנוסח המקרא, והן מוזכרות כבר בתלמוד הבבלי; לדבריו, השתיים נבדלו "זו מזו באותיות, בניקוד, בטעמים ובחילופי קרי וכתוב".⁴ הרב בזק מטמיע כי "בעשרות רבות של מקרים ניתן לראות שנוסח המסורה שונה מנוסח המקרא שעמד לפני חז"ל, ולעתים מדובר בשינויים של ממש".⁵

כאמור, "ההבדלים נוגעים גם לענייני תוכן ומשמעות. דרשות רבות של חז"ל מבוססות על נוסח שונה מנוסח המסורה".⁶ הרב בזק ממשיך וחושף בספרו דוגמאות רבות אחרות, כגון קרי וכתוב ואף מראה כי אפילו בנוסח המסורה קיימים היו נוסחים שונים.⁷

להלן שתי דוגמאות נוספות:

א. בנוסח המסורה לבמדבר י"א 32 כתוב: "וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שְׂטוֹחַ", אך בתרגום השבעים ובדרשות חז"ל כתוב: "וישחטו להם שחוט".⁸

ב. בנוסח המסורה לדברים ל"ב 8 כתוב: "בְּהִנָּחַל עֲלֵינוּ גֹזִים בְּהַפְרִידוּ בְּנֵי אֲדָם יֵצֵב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

1 הרב אמנון בזק, "עד היום הזה", 2013: 186.
 2 שם, עמ' 187.
 3 שם, עמ' 188.
 4 שם, עמ' 194.
 5 שם, עמ' 196.
 6 שם, עמ' 197-196.
 7 שם, עמ' 210-200, 243-241.
 8 מרוב' נה. טור-סיני, "הלשון והספר: בעיות יסוד במדע הלשון ובמקורותיה הספרותיים" - כרך הספר, 1959: 114.

ראוי להזכיר כי גישה שלילית לגבי תרגום השבעים, כמו זו שבמאמר, אינה קיימת בחוגים אקדמיים

היתה תמיד לשאוף לקרב אותו לטקסט האותנטי, ולא להרחיקו ל"נוסח נוצרי" או זה, כפי שנטען במאמר. ראוי להזכיר שוב כי גישה שלילית לגבי תרגום השבעים, כמו זו שבמאמר, אינה קיימת בחוגים אקדמיים - שם, כפי שראינו, דווקא מעריכים מאוד את תרומת הספטואגיגטה למחקר קביעת נוסח המקרא.

על נוסח המסורה

מכתבי חז"ל נמצא כי במקרים שונים התעוררו ספקות לגבי נוסח המקרא, והיה צורך להכריע בין נוסחאות שונות, למשל:

א. שלושה ספרים נמצאו בעזרה: אחד של מעונים ואחד של היא ואחד נקרא ספר זעטוטים. באחד כתיב 'מעון' אלהי קדם' ובשנים כתיב 'מעונה אלהי קדם' (דברים ל"ג, כז), בטלו חכמים את האחד וקיימו את השנים.

לסיכום, ביקורת נוסח המקרא מתייחסת בכובד-ראש לכל אחד מנוסחי המקרא הקדומים המצויים בידנו כיום. כיוון שהמקור התכלה ונותרו רק העתקים, אין בידנו את "התנ"ך המקורי", אשר אליו לכאורה פונים יד לאחים בגאווה מיותרת. חשוב להטמיע, בניגוד לדברי ההסתה ב"מחפשים" 7 (עמ' 21), היהודים המשיחיים שאנו מכירים מעולם לא טענו שהתנ"ך העברי מזויף. לראיה, רובנו עושים שימוש בנוסח המסורה המקובל ע"י הרבנות. כתבי הברית החדשה קדמו במאות שנים לכתבי חז"ל, ולא פשוט לקבוע כיום מאיזה נוסח מקראי קדום נלקחו ציטוטי התנ"ך המופיעים שם. ☆

אך באחת ממגילות קומראן נאמר במקום "בני ישראל" - "בני אל" וכך כתוב גם בתרגום השבעים.

לכן, אם עד גילוי מגילות קומראן ניתן היה לטעון כי תרגום השבעים טעה, כעת, "משנתברר כי אנשי קומראן לפני אלפיים שנה גרסו כגירסת השבעים, אין עוד ספק שהיה בימי בית שני נוסח "בני אל" והיה נוסח "בני ישראל"... והחכמים... פסקו גם בזה, ואמרו הנוסח הנכון הוא "בני ישראל". מכל מקום, אין זה שיבוש סתם ומותר לחוקר לתהות גם על הנוסח שנדחה".⁹ אגב, בחיבור רבני הנקרא **גליון הש"ס** מובאות דוגמאות רבות נוספות לשינויי נוסחאות כגון אלה.¹⁰

9 פרופ' יהודה אליצור, "ישראל והמקרא: מחקרים גיאוגרפיים, היסטוריים והגותיים", 2000: 16.
10 שם, עמ' 15.

אגדה של מסורת

**בעמוד 31-32
ב"מחפשים" 7
יד לאחים אינם
מבינים כיצד
מצד אחד יכולים
המשיחיים לטעון
נגד התושב"ע ומצד
שני לעשות שימוש
בהגדה של פסח,
אשר חוברה ע"י חז"ל
(עמ' 31).**

הפתרון לקושיה פשוט ביותר: מעולם לא התכחשנו לקיומה של התושב"ע ואנו מתייחסים אליה כאל פולקלור אנושי-תרבותי המשקף את רוח תקופתם של מחברם. לפיכך, אין לנו בעיה ללקט מתוכה מסורות העומדות בקנה אחד עם רוח המקרא. (בדיוק כפי שאין לנו בעיה לעשות על האש ביום העצמאות, או להדליק נרות בחנוכה).

- יחד עם-זאת, אנו דוחים את תוקפה השמימי-רוחני של התושב"ע ואיננו נרתעים מלחשוף את כשליה ואת היותה עומדת בסתירה עם התנ"ך. תורה שהיא "בעל פה" מעולם לא הוענקה למשה ע"י אלוהים.
- להלן עשר ראיות לכך שהתושב"ע לא ניתנה בסיני אלא הומצאה ע"י חז"ל:**
- א / המושגים "תורה שבעל פה" ו"רבנים" נעדרים לחלוטין מהתנ"ך!**¹
  - ב / להלכות אשר בתושב"ע אין זכר במקרא.**²
  - ג / אין בתנ"ך דמות אחת אשר לגביה נכתב כי קיימה הלכות מהתושב"ע.**
  - ד / המקרא שב ומדגיש כי התורה שניתנה על-ידי משה נכתבה כולה ולא הועברה בעל-פה.³ בספר יהושע ח' 32 נאמר בפירוש כי יהושע בן-נון כתב את תורת משה; פסוק 35 מדגיש: "לא־הָיָה דָבָר מִכָּל אֲשֶׁר-צִוָּה מֹשֶׁה אֶשְׂרָאֵל יְהוֹשֻׁעַ וְגַם כָּל-קְהָל יִשְׂרָאֵל"; דהיינו, יהושע כתב את כל התורה וקרא את כולה בפני העם (יוצא מכך כי לא נותר דבר בעל-פה). יתרה מכך, בפרק כ"ג 6 מעודד יהושע את העם לשמור לעשות "אֵת כָּל-הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְבִלְתִּי סוּר-מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל" (גם כאן אין זכר לתושב"ע).**
  - ה / בתושב"ע יש ציטוטים רבים מן התנ"ך אך לעומת זאת, המקרא אינו מכיל ולו גם ציטוט אחד מהתושב"ע - זו עדות לכך שהתושב"ע הופיעה לאחר תקופת המקרא ולא נִתְּנה מסיני, כפי שטוענים חז"ל!⁴**
- ו / רבים מְמַנהגיה של התושב"ע ומדבריהם של חז"ל סותרים את התנ"ך.⁵**
- ז / למרות האיסור החמור בתורה להוסיף או לגרוע ממצוות משה, חכמי התושב"ע ביטלו מצוות רבות ופָּקְדוּ-אין-ספור הלכות חדשות במקומן.⁶**
- ח / ב"ספרות החיצונית", במגילות מדבר יהודה ובכתביו של יוסף בן-מתתיהו אין רמז לקבלתה של התושב"ע מסיני ואין אזכור לרבנים.**
- ט / עדות נוספת לכך שהתושב"ע פותחה על-ידי חז"ל ולא ניתנה מסיני באה מְעוּלֵי אֲתִיּוּפִיָּה; קהילות היהודים באֲתִיּוּפִיָּה נחשבו לדתיות ביותר וחרף זאת, הן לא הכירו את מסורת התושב"ע; היהודים שנדדו לאֲתִיּוּפִיָּה גָּלוּ לפני תקופת בית שני ועל-כן לא נחשפו לתושב"ע, אשר פותחה במאה ה-1 לספירה בקירוב.⁷**
- י / ממצאים ארכיאולוגים מגולי בבל, אשר חיו בתקופת בית שני, מעידים על-כך שלא היתה להם מסורת רבנית-הלכתית והם לא הכירו את התושב"ע.⁸**

5 ראו דוגמאות לכך בעמוד הבא.
 6 פתחו, למשל, את ספר "שולחן ערוך" ובדקו לכמה מן ההלכות בו יש גושפנקא מקראית.
 7 יהודי אֲתִיּוּפִיָּה שבו לישראל לאחר אלפי שנים בגלות ובבידוד יחסי. הם לא הכירו את סמכותם של חז"ל או את המסורת הרבנית ומעולם לא שמעו על התושב"ע; מנהגים כהנחת תפילין, הדלקת נרות ותפילות שמונה עשרה נראו להם זרים ומשונים. למעשה, נכפה על העולים מאֲתִיּוּפִיָּה ללמוד את המסורת הרבנית ולעיתים אף להתגייר על-מנת לאשרר את יהדותם.
 8 מגילות גולי בבל: אוסף מלפני 2500 שנה (500 לפנה"ס), המכיל עשרות לוחות טין כתובים בכתב יתדות ו"מהווים את העדות הכתובה הקדומה ביותר המתארת את חיי היהודים בבבל, ושופכות אור חדש על אורחות חייהם של יהודים בגלות, יחסיהם עם השלטון הבבלי והמבנה החברתי של יהדות בבל" (יהודה קפלן, מנהל מחלקת חינוך והדרכה במזיאון ארצות המקרא בירושלים, שם הוצגו הלוחות). כאמור, אפילו שם, בקרב התעודות אשר הותירו יהודי בבל, אין במצא סמנים או ביטויים המרמזים לקיומם של מושגים כגון: התושב"ע, הרבנים או התפילין. אדרבא, "הזהות היהודית שלהם הייתה מעוצבת בראשם. לא היה להם פסל שהיה אפשר היה לראות או למשש, ואפילו לא מקדש. הזהות היהודית שלהם הייתה בתוכם. הדת הייתה בתוכם ללא שום סממן חיצוני או הוכחה" (ד"ר ארווינג פינקל, אוצר במזיאון הלאומי הבריטי).

1 זאת חרף העובדה שחז"ל טוענים כי המקרא מהווה את הבסיס לתושב"ע (ראו למשל: בבלי, מנחות כ"ט ע"ב; הקדמת הרמב"ם לפרק "חלק", שלושה עשר עיקרי האמונה, היסוד התשיעי).
 2 תפילות מתוך סידור, הנחת תפילין ורבבות חוקי הכשרות, למשל, אינם נחלת המקרא.
 3 ראו למשל: שמות ל"ד 27; דברים ל"א 9, 24; נחמיה ח'.
 4 למשל: במסכת אבות א'; במדרש "שכל טוב" ויקרא א'; בילקוט שמעוני איכה פרק א'; ובהקדמת הרמב"ם ל"משנה תורה"; מדרש ספרא בחוקותי פרשה ב', פרק ח'.

להרחבה בנושא "התורה שבעל פה" לחצו על הסרטונים:

סתירות חדשות בין המקרא לתושב"ע

- 1. בדברים כ"ד 16 כתוב:** "לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו יומתו". **ביחזקאל** י"ח נאמר: "הנפש החטאת היא תמות... בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת רשע עליו תהיה" (פס' 4, 20). בניגוד למסר הצלול והברור של המקרא, לימדו **חז"ל** כי "בעון נדרים מתה אישה של אדם... בעון נדרים [של אבות], בנים מתים כשהן קטנים" (**בבלי, שבת** ל"ב ע"ב); **הרד"ק** קבע כי "הבנים הקטנים מתים בעון אבותם"; **ורש"י** העיר כי "הקטנים מתים בעון אבותם בידי שמים".² כלומר: **התנ"ך** אומר כי לא יומתו בנים בעון אבותיהם; **התלמוד** ובכירי **הפרשנים** המסורתיים מלמדים כי הבנים כן יומתו בעון אבותיהם.
- 2. בשמות כ' 5-4** נכתב בפירוש: "לא תעשה לך פסל וכל תמונה, אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ. לא תשתחוה להם ולא תעבדם...". לא זו בלבד שאין להשתחוות לפסלים, התורה אף מצווה: "כי הרס תהרסם ונשבר תשבר מצבותיהם. ועבדתם את ה' אלהיכם" (כ"ג 24-25). **הרבנים** התעלמו מכך, שהרי ב"בית הכנסת בנהרדעא הייתה אנדרטא [פסל אדם בדמות המלך], והיו נכנסים רב ושמואל ואביו של שמואל ולוי ומתפללים שם" (**בבלי, ראש השנה** כ"ד ע"ב). כמו כן, קבעו הרבנים מצווה "והיו עיניך רואות את מוריד" לידם, על כל אדם יהודי לתלות במשכנו תמונה של רבו למען מזל טוב.
- 3. התורה** אוסרת על קיום משכב-זכר מכל וכל ומכנה זאת תועבה (**ויקרא** י"ח 22, כ' 13).⁴ בניגוד לכך, קובע **הרמב"ם**: "הבא על הזכור... אם היה הזכור בן תשע או פחות, שניהן פטורין".⁵ הווה אומר, הרמב"ם מתיר יחסי מין בין שני זכרים, ובלבד שאחד מהם עודנו תחת גיל תשע. בכך למעשה, הוא מאפשר משכב-זכר ופדופיליה גם יחד, והכל בחסות ההלכה.

6 והרמב"ם מרחיב בנושא: "כל אישה אסורה מאלו: אם הייתה בת שלוש שנים ויום אחד ומעלה, גדול הבא עליה, חייב מיתה או כרת או מלקות; והיא פטורה מכלום, אלא אם כן הייתה גדולה. ואם הייתה פחותה מזה, הרי שניהן פטורין, שאין ביאתה ביאה. וכן אישה גדולה שבא עליה קטן, אם היה בן תשע שנים ויום אחד ומעלה, היא חייבת כרת, או מיתה, או מלקות; והוא פטור. ואם היה בן תשע שנים ולמטה, שניהם פטורין" (משנה תורה, הלכות איסורי ביאה א').
7 בפרשנותו על בראשית כ"ה 20. להלן הציטוט במלואו: "הרי ליצחק ל"ז שנים, ובו בפרק נולדה רבקה. המתין לה עד שתהא ראויה לביאה [ובהגיעה לגיל] ג' שנים ונשאה". חשוב לציין כי רש"י אינו מבטא דעת יחיד בעניין גילה של רבקה; בפרקי דרבי אליעזר ט"ז נאמר כי כאשר עזבה רבקה את ביתה כדי לפגוש את יצחק, יצאה עימה דבורה - המיינקת שלה.
8 "מראה לו פנים", כלומר צדדים - להוכיח שהוא טהור (ביאור שטיינזלץ).

1 בפירושו על יחזקאל י"ח.
2 בפירושו על דברים כ"ד.
3 תרגום מארמית ע"פ שטיינזלץ (רש"י פירש "אנדרטא": צלם דמות המלך).
4 "ואת-זכר לא תשכב משכבי אשה, תועבה הוא" (ויקרא י"ח 22); "ואיש אשר ישכב את-זכר משכבי אשה, תועבה עשה שניהם. מות ימותו, דמיהם בם" (שם, כ"ג 13).
5 משנה תורה, הלכות איסורי ביאה, א'.

כאשר ביקש אלהים לברוא את האדם, הוא נועץ ונמלך תחילה במלאכי השרת (**בבלי, סנהדרין** ל"ח ע"ב).¹⁵ **ישעיהו הנביא** (מ' 14-12) הדגיש כי אלהים לא נועץ בדבר כאשר ברא את עולמו. ברם עד כמה שהדבר יישמע מוזר, **הרבנים** קבעו כי הוא נועץ בתורה טרם ברא את העולם.¹⁶

11. ישעיהו מ"ג נאמר ישירות מפי הגבורה, באופן ברור וחד, כי הבריאה כולה נוצרה לכבוד ה' ובשבילו (פס' 7). בהתרסה לכך, חייבו **חז"ל** כל אדם ואדם לומר: "בשבילי נברא העולם" (**משנה**, סנהדרין ד'). **ר' נחמן מברסלב** המשיך את המגמה הנואלת הזו וקבע "כי צריך אדם לומר: כל העולם לא נברא, אלא בשבילי" (**ליקוטי מוהר"ן** ה').¹⁷

12. לפי הנאמר **בתנ"ך**, ברור כי בריאת העולם קדמה לתורה (**בראשית** א'-ב', כ"ו; **שמות** י"ג-כ"ד; **תהילים** ע"ח, ק"ד-ק"ה, קל"ו).¹⁸ לעומת זאת, על-פי **חז"ל** התורה קדמה לבריאת העולם (מדרש תנחומא, פרשת בראשית; ילקוט שמעוני, בראשית רמז ב').¹⁹

13. תורת משה מדגישה כי יש אלהים אחד בלבד (**דברים** ו' 4). עובדה זו לא מנעה ממחבר **ספר הזוהר**²⁰ לקבוע כי יש שני אלהים: "וְעַל דָּא וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹקִים (תרי אלהים הכא, חד כלפי דכר וחד כלפי נוקבא)²¹". במילים פשוטות, מחבר הזוהר ביקש להסביר כיצד ייתכן כי אלהים אחד יברא בצלמו שתי דמויות שונות - זכר ונקבה - ולכן קבע בעזרת מצח כי חייבים להיות שני אלהים - אחד זכר ואחד נקבה.

14. מהכתוב בבראשית י"ח (פס' 3-1, 22-16) ברור לחלוטין כי אחד משלושת האנשים שביקרו את אברהם היה ה' בכבודו ובעצמו!²² פשוטו של המקרא לא מנע מחז"ל לקבוע כי שלושת האנשים היו "מיכאל וגבריאל ורפאל" (**בבלי, בבא מציעא** פ"ו ע"ב).²³ חבל שעל-מנת להימנע מלהודות במובן מאליו, נאלצו הרבנים להמציא את המלאך "רפאל", אשר אינו מוזכר כלל בתנ"ך.

6. בספר דברים מצווה המלך ש"לא יִרְבֶּה־לוֹ נָשִׁים" (פרק י"ז 17). על אף ההזהרה הברורה מהתורה, החליט **רבי יהודה** להתחכם ואמר: "מרבבה הוא לו, ובלבד שלא יהו מסירות את לבו". כלומר: בניגוד לציווי התורני שלא ירבה לו המלך נשים בשום תנאי, התיר **התלמוד** ריבוי נשים באמתלה מסויימת.⁹ **הרמב"ם** פסק כי כל גבר עשיר דיו רשאי לשאת "כמה נשים, אפילו מאה, בין בבת אחת, בין בזו אחר זו; ואין אשתו יכולה לעכב עליו...".¹⁰ חשוב לומר כי למרות שמבחינה הלכתית יכול האיש לקחת מאה נשים, מזכיר הרמב"ם כי **חז"ל** צמצמו זאת "רק" לארבע, על-מנת שיהיה לבעל פנאי לשמש כל אחת מהן לפחות פעם בחודש.¹¹

7. בספר בראשית (א' 27, ב' 23-21) נאמר במפורש כי ביום השישי ברא אלהים גבר אחד (אדם) ואישה אחת (חוה). והנה, בעזרת מצח חסרת תקדים, קבעו **חז"ל** כי למעשה ברא אלהים לאדם שתי נשים; הראשונה לילית והשנייה חווה (מדרש "**אלפא ביתא דבן סירא**").

8. בספר דברים חוזרת ומודגשת האזהרה שלא להוסיף ולו גם מצווה אחת על הכתוב בתורה (דברים ד' 2, י"ג 1). **הרבנים** התעלמו מכך והוסיפו מצוות רבות, ממש בשמו המפורש של הקב"ה, למשל: להתעטף בטלית, נטילת ידיים, הדלקת נרות¹² והפרשת חלה.¹³

9. בסדר הבריאה, המתואר ב**בראשית** א', נאמר במפורש כי ביום השני עשה אלהים את ה"רקיע בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם" (פס' 6). בפשטות, התורה מדווחת כי ביום השני נהיה הרקיע, "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרַקִּיעַ שָׁמַיִם" (פס' 8). **חז"ל** לא הסתפקו בכך וקבעו, ללא כל גושפנקא מהתנ"ך, כי ביום שני ברא אלהים גם את המלאכים: "אימתי נבראו המלאכים? ר' יוחנן אמר: בשני נבראו המלאכים" (**בראשית רבה** פרשה א').

10. התנ"ך מדגיש כי כאשר נבראה התבל וכל אשר בה, לא נועץ אלהים באף אחד אלא עשה זאת לבדו, ככתוב: "וַיִּצְרָף וַיִּצְרָף מִבְּטֶן, אֲנֹכִי ה' עֹשֶׂה כָּל נֹטָה שָׁמַיִם לְבִדִּי רַקַּע הָאָרֶץ, מִי אֲתִי" (**ישעיהו** מ"ד 24).¹⁴ כל זאת לא מנע מחז"ל לפסוק כי

15 ראו גם: בראשית רבה פרשה ח'; רש"י על בראשית א' 26; פירוש "רבנו בחיי", במדבר פרשת חקת פרק י"ט; פרשנות "עקידת יצחק", בראשית שער י'; ואת דבריו הברורים של ר' אברהם צוקרמן: "הוא [האדם] היחיד שנוצר מתוך התייעצות עם פמליה של מעלה" (במאמר שפורסם באתר: www.yba.org.il).
16 מדרש תנחומא, פרשת בראשית; ילקוט שמעוני, בראשית רמז ב'.
17 גם ר' אברהם צוקרמן הבין זאת כך וקבע: "למענו [של אדם] נברא העולם" (באתר: www.yba.org.il).
18 גם לפי הכרונולוגיה המתוארת בתהילים פרק ע"ח ופרק ק"ה ברור כי בריאת העולם קדמה לתורה.
19 על סמך המדרש: "וכשברא הקב"ה את עולמו, נתייעץ בתורה וברא את העולם".
20 בפרשת יתרו, דף ע"ו ע"א.
21 בתרגום לעברית: "שני אלהים כאן; אחד כלפי זכר ואחד כלפי נקבה".
22 בפסוק 3, פונה אליו אברהם בתואר: "אֲדֹנָי"; בכל המקרא כולו, כאשר מילה זו מנוקדת, כוונתה לה' לבדו! בפסוק 22 נאמר כי שניים מהאנשים ירדו לסדום (ראו גם: פרק י"ט 1) ואברהם נותר עם השלישי, ככתוב: "עוֹדֵנּוּ עִמָּד לְפָנָי ה'".
23 במדרש בראשית רבה (פרשת וירא) קבעו הרבנים כי האיש האמצעי מבין השלישי היה מיכאל ואילו פנה אברהם בתואר "אֲדֹנָי".

9 בבלי, סנהדרין כ"א ע"א.
10 משנה תורה, הלכות אישות, פרק י"ד, הלכה ד'.
11 שם, הלכה ו'. למען הגילוי הנאות, יש להזכיר כי מאז שנת 1000 לספירה, נמנעו היהודים אשר חיו בארצות אשכנז לשאת למעלה מאישה אחת. הדבר קרה בעקבות תקנה האוסרת על נשיאת אישה שנייה. את התקנה מייחסת המסורת היהודית לאחד מחשובי הרבנים באירופה - רבנו גרשום. עם-זאת, יש לציין כי קהילות מסוימות סרבו לקבל את התקנה החדשה והמשיכו במנהגי הפוליגיניה הישנים בחסות ההלכה.
12 סידור התפילה: שער הבוקר, שער שבת.
13 יציור שולחן ערוך, סימנים: ל"ה, ע"ב (מצוות הפרשת חלה מצויה גם בהוספות לסידור התפילה, ברכות המצוות). אין שום אינדיקציה לכך שמצוות הפרשת חלה מיועדת לנשים בלבד (ראו במדבר ט"ו 17-21).
14 ראו גם: בראשית א' 26-27, ב' 7, 21-22; ישעיהו מ' 14-12, מ"ד 24; מזמור קמ"ח 5; איוב 4; נחמיה ט' 6.

את הפלפול?.. אסור לומר, מותר לרמוז! ראוי לציין כי הרבנים המאפשרים לרמוז לגוי לבצע מלאכה בשבת, עוברים בגסות על ההלכה ב"קיצור שולחן ערוך", הקובעת: "ואפילו לרמוז לו [לגוי] לעשות, אסור" (סימן צ', סעיף י"ד). מכל מקום, הביטוי "גוי של שבת" מדגים נכוחה כיצד הוסיפו חז"ל חטא על פשע כאשר מצד אחד סילפו את משמעותו הברורה של הביטוי "גר"; ומצד שני מנעו ממנו לנוח בשבת, כפי שציווה ה'.

18. בספר במדבר כ"ב נאמר: "וַיִּקָּם בְּלַעַם בַּבֶּקֶר וַיִּחַבֵּשׁ אֶת־אֶתְנֹוֹ וַיִּלְךָ עִם־שָׂרֵי מֹאָב" (פס' 21). בהשראת תיאור קצר זה, הגיע מחבר ספר הזוהר למסקנה סוטה ומטונפת לפיה בלעם "היה מטמא את עצמו בכל לילה באתונו, והיה עושה עימה מעשה אישות" ("זוהר לעם", בראשית ב' - חיי שרה, נחש הרקיע, עמ' 118).

19. מהמקרא עולה באופן ברור כי לכל בני האדם יש נשמה, יהודים וגויים כאחד (למשל: בראשית ב', ז' ; דברים כ' 16; יהושע י' 40; ישעיהו ב' 22, מלכ"א י"ז 17). ר' יצחק לוריא בן שלמה ("האר"י הקדוש", בן המאה ה-16) לא השתכנע מכך וקבע כי אין בגויים רוח או נשמה ואינם שווים אפילו לבהמה הכשרה למאכל, אלא מטה ממנה ("עץ החיים", היכל אבי"ע, שער הקליפות, פרק ב'-ג').

20. בספר שופטים ד' מתואר כיצד נס סיסרא מן המערכה והגיע מובס ומותש אל אוהל יעל, אשת חבר הקיני: "וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי אֵל־תֵּינָךְ וַיָּסֶר אֵלֶיהָ הָאֱהָלָה וַתִּכְסְהוּ בְשִׁמְכָהּ. וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲשִׁקִּינִי נָא מַעֲטָמִים כִּי צָמְאֹתִי וַתַּפְתַּח אֶת־נְאוֹד הַחֶלֶב וַתִּשְׁקְהוּ וַתִּכְסְהוּ. וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עַמֵּד פְּתַח הָאֱהָל וְהִיא אִם־אֵישׁ יָבֹא וּשְׁאַלְךָ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאִמְרָתִי אִין. וַתִּקַּח יַעֲל אֶשְׁתִּי חֶבֶר אֶת־יָתֵד הָאֱהָל וַתִּשֶׂם אֶת־הַמַּקְבָּת בְּיָדָהּ וַתָּבֹא אֵלָיו בְּלֹאט וַתִּתְקַע אֶת־הַיָּתֵד בְּרַקְתּוֹ וַתִּצָּנַח בְּאָרְךָ וְהוֹאֵר נִרְדָּם וַיַּעַף וַיָּמֹת" (פס' 21-18). רבי יוחנן לא התייחס לכך ובהתבסס על פיוט משירת דבורה (שופטים ה' 27), נתן דרור למחשבת ליבו המנאפת; הוא קבע ללא בוששה כי טרם נרדם, הספיק סיסרא לבעול את יעל שבע פעמים.

15. בתלמוד נאמר כי דוד המלך נמנה על צאצאיה של מרים הנביאה: "דוד נמי? ממרים קאתי [=בא], דכתיב (דברי הימים א ב'): ותמת עזובה, אשת כלב, ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור, וכתוב (שמואל א ז'): דוד בן איש אפרתי" (בבלי, סוטה י"א ע"ב). אך במקרא אין זכר לכך שמרים נישאה והולידה ילדים! יתרה מכך, חז"ל עורכים שם שגיאה כפולה: ראשית, הם מזהים את מרים הנביאה עם פועה²⁴ ועם אפרת²⁵ (כלומר: למרים היו שמות נוספים); שנית, חז"ל טוענים באותו קטע כי דוד המלך הוא צאצא של כלב בן-חצרון ואפרת. לנוכח זאת יש להבהיר: דבר ראשון, אין בתנ"ך שום רמז לכך שמרים הנביאה נקראה גם "פועה" או "אפרת"; דבר שני, ממגילת רות (ד' 19) ומדהי"א (ב' 15-5)²⁶ נמצא כי דוד המלך נמנה על שושלת רם בן-חצרון (ולא כלב בן-חצרון, כפי שצוין בתלמוד).

16. מהתיאור במלכים ב' ד' 37-17, ברור ללא צל של ספק כי בנה של האישה השונמית מת (ואלישע השיבו לחיים), שנאמר: "וַיִּשָּׁב עַל־בְּרָכְיָה עַד־הַצְּהָרִים וַיָּמֹת" (פס' 20), "וַיָּבֵא אֱלִישָׁע הַבְּיִיתָהּ וְהִנֵּה הַנְּעַר מֵת" (פס' 32). ר' משה סובר לא התרשם מהפשט הנהיר וקבע בשם הרמב"ם כי "בן השונמית לא מת ממש" (ה'חת"ם סובר, שו"ת ח"ב יו"ד סי' שלח).

17. התורה מדגישה כי עלינו לזכור ולשמור את יום השבת לקדשו וזה כולל לא רק אותנו, כי אם את כל בני ביתנו לרבות: "גֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ" (שמות כ' 10; דברים ה' 14). למרות שחז"ל סילפו את פירושו של "הגר" וקבעו כי מדובר במי שהתגייר,²⁸ משמעותו של הגר במקרה זה (ובאופן כללי במקרא) איננה אלא לזר ולנוכרי.²⁹ על אף הציווי הברור לא להעסיק את הנוכרי אשר בקרבנו בשבת,³⁰ המציאו הרבנים, יש מאין, את הביטוי "גוי של שבת"³¹ וקבעו כי אמנם אסור לבקש מהגוי לעשות מלאכה באופן מפורש,³² אך לומר לנוכרי ברמז - מותר!³³ הבנתם

24 "שפירה זו יוכבד. ולמה נקרא שמה שפירה? שמשפרת את הולד... פועה זו מרים. ולמה נקרא שמה פועה? שהייתה פועה..." (בבלי סוטה י"א ע"ב). שימו לב, מבלי שום סימוכין בטקסט, קבעו חז"ל כי המילדות העבריות שפירה פועה, למעשה היו יוכבד ומרים!

25 ראו גם ב"פרקי דרבי אליעזר" פרק מ"ה.
26 הדבר נשנה גם בבשרות מתי א' 6-3; ובלוקס ג' 33-31 (שם נקרא רם - "ארם בן חצרון").

27 לדוגמאות נוספות ולדיון נרחב, ראו: eretzhemdah.org/newsletterArticle.asp?lang=he&pageid=48&cat=1&newslette_r=989&article=3762

28 כלומר: ב"גר צדק". למשל, במילכתא דרבי ישמעאל (משפטים, מסכתא דכספא, פרשה כ); מילכתא דרבי שמעון בר יוחאי (פרק כ); וילקוט שמעוני (פרשות: משפטים, ואתחנן) ובדברי פרשנותם של: הרמב"ן (בן המאה ה-13); המלבי"ם (פרשן בן המאה ה-19); והרש"ר הירש (בן המאה ה-19).

29 וכך מאשרים: מילון העברית המקראית (מ. צ. קדרי); ודעת מקרא לשמות כ' (מפורש ע"י עמודי חכם, מוסד הרבה קוק, עמל שפ"ה).

30 לחידוד ולהרחבה, ראו דבריה של פרופ' וייס בלינק: www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4513139,00.html

ובלינק: www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4480611,00.html

31 קונוח בקרב יהודי אירופה בכינוי בידיש - "שאבעס גוי".

32 ראו למשל: משנה תורה לרמב"ם, הלכות שבת פרק ו': "אסור לומר לגוי, לעשות לנו מלאכה בשבת".

33 דברי ר' יצחק בן יוסף, בלינק: www.yeshiva.org.il/ask/91349

דברי ר' נפתלי הרצל, בלינק: www.hebrewbooks.org/pagefeed/hebrewbooks.org_50509_342.pdf

ודברי האתר "כושרות" (עליו ממונה ר' אליקים לבנון), בלינק: www.kosharot.co.il/show_hadracha.asp?id=42013

34 למעשה, לפי חז"ל, גוי אשר מעז לשמור שבת חייב מיתה (בבלי, סנהדרין נ"ח ע"ב; משנה תורה לרמב"ם, הלכות מלכים ומלחמות פרק י').

35 מתוך ספרו של ספי ברכלבסקי "חמורו של משיח"; שם מתואר בהרחבה מעמד הגוי בספרות ההלכה והמדרש. להלן מספר דוגמאות: לדברי הראב"ד, המהר"ל ור' יהודה הלוי, שווים הגויים לבהמות ואינם ראויים להיקרא אדם; גם הרמב"ם כותב כי הגוי אינו אדם באמת וכל תכליתו איננה אלא לשמש את היהודי; לפי ר' צדיק הכהן מלובלין, כל הגויים הם כבהמה בדמות אדם; על-פי הזוהר, בניגוד ליהודים שיש להם נפש חיה, שאר העמים אינם נפש חיה (פרק 7, עמ' 113-104). הרב קוק אף קבע כי ההבדל בין היהודי לגוי גדול ועמוק יותר מההבדל שבין נפש האדם לנפש הבהמה, כי בין היהודים לגויים "שורר הבדל עצמי איכותי" ("אורות", אורות ישראל, פרק ה'). לשאלה האם יש לגויים נשמה, ענה ר' בנימין שמואלי ואמר: "לגוי יש רק נפש" (מתאר "הידברות", בלינק: www.hidabroot.org/he/question/19043).

36 אמר רבי יוחנן: שבע בעילות בעל אותו רשע באותו היום, שנאמר (שופטים ה): בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדח" (בבלי, יבמות ק"ג ע"א).

עיונותם של הכתובים בידי הרבנים

בעמודים 21-24 של "מחפשים" 7, יוצאים יד לאחים להתקפה חזיתית נגד ציטוטי התנ"ך בברית החדשה. אחת התחבולות שלהם היא להראות את הסתירות לכאורה "בין פסוקים בתנ"ך לברית החדשה" (עמ' 21). בעשותם זאת, הם שוב מגנים את נוסח תרגום השבעים ומתעלמים מתרומתו הרבה לחקר נוסחי המקרא. מוזר ביותר כי לאחר הזלזול המופגן שלהם בתרגום השבעים, הם תמהים על ההבדלים בינו לבין ציטוטי התנ"ך בברית החדשה (עמ' 23). בעמודים 23-24 הם מבקשים להראות סתירות לכאורה בין ציטוטי התנ"ך לברית החדשה לבין אותם פסוקים בתרגום השבעים. הבעיה היא שמרוב התלהבות, הם לא בחלו מלבצע טעויות ובלבולים לרוב. להלן **שתי דוגמאות:**

הנה עשר דוגמאות לכך:

1

רבי עקיבא

לא קיבל את הפשט

של קהלת י"א 1 והחליט

לעוות את חציו השני של הפסוק

כך שיתאים להבנתו: "שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו, אל תקרי 'ברוב הימים' אלא בלב הימים".¹

1. במעשי השליחים ז' 14 כתוב: "וַיִּשְׁלַח יוֹסֵף וַיִּקְרָא לְיַעֲקֹב אֲבִיו וּלְכָל-מִשְׁפַּחְתּוֹ שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ נַפְשִׁים". בעמוד 24 של "מחפשים" 7 מוצגת הגרסה היוונית של תרגום השבעים לספר **שמות** א' 5, שבה כתוב: בשבעים נפש. ביד לאחים "לא שמו לב" לדבר אחד פעוט: הציטוט במעשי השליחים ז' 14 **אינו לקוח משמות** א' 5, **אלא מתייחס לבראשית** מ"ו 27, שם נאמר בתרגום השבעים כי מספר הבאים מצרימה היה: ἐβδομήκοντα πέντε. כלומר: שבעים וחמש (ממש כפי שצוטט במעשי השליחים ז' 14).

2. בעמוד 24 הם עורכים השוואה בין תרגום השבעים ונוסח המסורה לישעיהו נ"ט 20-21, לבין הציטוט באל הרומים י"א 26. יד לאחים שכחו להזכיר לקוראיהם שני דברים:

א / יד לאחים תמהים מדוע הציטוט באל הרומים אינו זהה לפסוק בישעיהו, אך התשובה ברורה לכל מי שעיניו בראשו: שאול ערך פרפרזה בין ישעיהו נ"ט 20-21 ובין ירמיהו ל"א 33. יד לאחים שכחו להזכיר כי שאול התייחס גם לירמיהו - זה כנראה פרח להם מהראש...

ב / דרך הדרש של שאול אומצה (שלא לומר: הועתקה) ע"י חז"ל ולכן התלמוד מלא ב"סילופים" מכוונים של הטקסט המקראי.

1 פרופ' נה. טור-סיני, "הלשון והספר: בעיות יסוד במדע הלשון ובמקורותיה הספרותיים" - כרך הספר, 1959: 408.

2

בשמות כ"ט 43 כתוב: "וְנִעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי". עם-זאת, חז"ל לא בחלו מלסלף את הכתוב, וייחסו לו משמעות שונה לגמרי: "אל תקרי 'בכבודי' אלא במכובדיי" (בבלי, זבחים קט"ו ע"ב).

4

בישעיהו ג' 3 נאמה "שְׂרֵחַמְשִׁים וְנִשְׂוֹא פָּנִים וְיֹזֵעַץ וְחָכֵם חֲרָשִׁים וְנִבּוֹן לְחֵשׁ".

חז"ל העזו לשנות את הטקסט

וקבעו: "אל תקרי 'שר חמשים' אלא שר חומשין; זה שידוע לישא וליתן בחמשה חומשי תורה" (בבלי, חגיגה י"ד ע"א).

3

בדברים ל"ג 4

כתוב: "תורה צוה-לנו משה, מורשה קהלת יעקב" (דברים ל"ג 4). חז"ל

עיוותו את הנאמר בגסות כדי להתאימו לנטיית לבם:

"הבא על נערה מאורסה [בחלום] יצפה לתורה, שנאמר (דברים לג): תורה צוה לנו משה, מורשה קהלת יעקב; אל תקרי 'מורשה' אלא מאורשה"

(בבלי, ברכות נ"ז ע"א).

5

בדברים ו' 7

נאמה: "וְשִׁנְנֶתֶם לְבַבְיָהּ וְדַבַּרְתֶּן בָּם בְּשִׁבְתֶּנָּה בְּבֵיתָהּ וּבְלִכְתֶּנָּה בְּדַרְכָּהּ וּבְשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ". כדי להצדיק את התשוב"ע, קבעו חז"ל: "אל תקרי 'ושננתם', אלא ושלשתם; לעולם ישלש אדם שנותיו: שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד" (בבלי, קידושין ל' ע"א).

6

בחבקוק ג' 6 כתוב: "עַמֵּד וַיִּמְדֵד אַרְכָּךְ רָאָה וַיִּתֵּר גּוֹיִם וַיִּתְפַּצְצוּ הַרְרֵי-עַד שַׁחַי גְּבַעוֹת עוֹלָם הַלִּיכוֹת עוֹלָם לוֹ". המילה "הליכות", כוונתה 'דרכים' ומשמעות הביטוי

"הליכות עולם לו" דרכי פעולה נצחיות'.

איננו אלא

ברם על סמך פסוק זה, הסיקו חז"ל כי "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר (חבקוק ג): הליכות עולם לו. אל תקרי הליכות אלא הלכות" (בבלי, נידה ע"ג ע"א).

7

בבראשית כ"ה 32 הבטיח ה' לרבקה: "שְׁנֵי גַיִם גְּבַטְנֶנָּה וְשְׁנֵי לְאָמִים מִמַּעֲיָהּ יִפְרְדוּ וְלֹאִם מִלֶּאֱם יֵאָמֵץ וְרַב יַעֲבֹד צְעִיר". מייד לאחר מכן מתברר כי שני הגויים אינם אלא עשיו ויעקב, שנאמה: "וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לְלֵדָת וְהָיָה תוֹמֵם גְּבַטְנָהּ. וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן... וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו. וְאַחֲרֵיכֵן יֵצֵא אַחִיו... וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" (פס' 42-62). חז"ל החליטו לסלף את הפשט וקבעו: "אל תקרי גויים אלא גיים... אלו אנטונינוס ורבי" (בבלי, ברכות נ"ז ע"ב). כאן טעה התלמוד פעמיים: כאשר סילף את פשט התורה והחליף את הביטוי "גיים" (גויים, עם חולם מעל האות ג'), בביטוי "גיים" (ללא החולם); כאשר החליט כי כוונת הפסוק אינה לעשיו ויעקב כי-אם לאנטונינוס ורבי.

8

בשמות ל"ב 1 כתוב: "וַיִּקְרָא הָעָם כִּי-בִשַׁשׁ מִשֶּׁה לְרַדְת מִן-הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עֲלֵי-אֶהָרָן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה-לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ. כִּי-זָה מִשֶּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה הָיָה לוֹ". מהקשר הפסוק ברור כי כוונת הביטוי "בִּשַׁשׁ" היא התעכב וכך מפורש גם במילון העברית המקראית. למרות זאת, לקחו לעצמם חז"ל את הרשות לסלף את הכתוב ואת משמעותו לגמרי: "אל תקרי בושש, אלא באו שש; בשעה שעלה משה למרום אמר להן לישראל: לסוף ארבעים יום בתחלת שש אני בא..." (בבלי, שבת כ"ט ע"א).

בשמות י"ח 9 כתוב: "וַיַּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם".

הביטוי "וַיַּחַד" אינו מבטא אלא

שמחה, חדוה והכרת תודה-

כפי שברור מההקשר וכפי שהבינו זאת הפרשנים המסורתיים.² אולם ללא כל אסמכתא או רמז מהתורה,

החליטו חז"ל כי יתרו התגייר

ולפיכך לא נמנעו מלשנות את הטקסט: "וַיַּחַד יִתְרוֹ; אל תקרי וַיַּחַד אֶלָּא וַיְהִי, שְׁנַעְשָׂה יְהוָה" (מדרש תנחומא, פרשת יתרו).

2 ראו: פסיקתא זוטרתא, רש"י, רשב"ם, ראב"ע, אברבנאל, רבנו בחיי, אבן עזרא (על איוב פרק ג') ועוד.

שלושה פסוקים במגילת אסתר מדגישים כי בשל מות אביה ואמה, אימץ מרדכי את אסתר כבתו והיה לה לאומן, ככתוב: "וַיְהִי אִמּוֹן אֶת־הַנְּדָשָׁה הַיָּא אֶסְתֵּר... וּבְמֹות אֲבִיהָ וְאִמָּהּ לְקַחָהּ מְרֻדְכִי לֹו לְבַת" (פרק ב' 7; ראו גם פס' 15, 20). **חז"ל** לא נרתעו מלסתור את הכתוב וקבעו כי מרדכי נשא את אסתר לאישה וקיים עימה יחסי אישות (**בבלי, מגילה י"ג ע"א-ב**). לכבוד עמדתם, לא התביישו **חז"ל** לסלף את דבר המגילה וקבעו: "אל תקרי לבת אלא לבית" (שם).

לסתירות נוספות בין התושב"ע לתנ"ך:

לחצו כאן: www.iGod.co.il/m028

בעמודים 5-6 ובעמ' 14-16, 28-30, "חושפים" יד-לאחים את סיפוריהם של כמה אשר אכזבתם מהכנסייה הנוצרית הביאה אותם "לחצות את הכביש" לצד ההלכתי-רבני.

**מאוכזבים
מהדת?
גם
אנחנו!**

דגש רב ניתן לאכזבות שנחלו המאוכזבים מהנצרות לכאורה, זאת היתה כאשר הם גילו כי "הפסטורים נהנים ממנעמי החיים ולא באמת מחפשים להתקרב לאלוקים ולהגיע לחקר האמת. היה נראה שהם עושים זאת בשביל הג'וב והשררה" (עמ' 29).

ראשית, איננו יודעים במי מדובר, כי כאמור, המאמר אינו טורח לגבות את דבריו בראיות, עובדות או שמות, אלא רק בבדיית סיפורים ואגדות. יחד עם זאת, גם אנחנו מאוכזבים מאנשים שכאלה בכנסייה. אך כיצד בדיוק זה גורע ממשיחותו של ישוע?

קצוב על כל איש ואיש... (משנה תורה לרמב"ם, הלכות תלמוד תורה, ו').

פרוטקציה והפלייה בעסקים לטובת החכמים: "וכן אם הייתה סחורה לתלמיד חכמים, מניחין אותו למכור תחילה; ואין מניחין אחד מבני השוק למכור, עד שימכור הוא" (שם).

מימון ישיבות תורניות: "כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה... ומי שאי אפשר לו ללמוד, מפני שאינו יודע כלל לתלמוד או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים" (שולחן ערוך, יו"ד סימן רמ"ו).

דוגמא מרבי עקיבא: לפי התלמוד והמדרשים, טרם החל ר' עקיבא ללמוד תורה היה עני מרוד, אך שימו לב כיצד הוא מתואר בערוב ימיו: "לא נפטר מן העולם עד שהיו לו שולחנות של כסף ושל זהב ועד שעלה למטתו בסולמות של זהב. היתה אשתו יוצאת בקרדוטין [נעלי זהב] ובעיר של זהב [תכשיט זהב יוקרתי]".

כעת עולה השאלה: כיצד ייתכן כי אדם כמו עקיבא, שהקדיש כל חייו לתלמוד תורה יהפוך לעשיר כקורח? ובכן, המקורות חושפים כי עושרו בא לו ממסעותיו הרבים לגיוס כספים ומהמתנות שקיבל מן היהודים בתפוצות, מתוקף היותו "תלמיד חכם".³

2 פרופ' שמואל ספראי, ר' עקיבא בן-יוסף חייו ומשנתו, 66:1970.
3 שם, עמ' 101 (בהערות השוליים).

מה שכן, ציטוט זה הזכיר לנו בעלי שררה אחרים, אשר עושים קופה על חשבון משלמי המיסים. להלן כמה דוגמאות:

כבר בכתבי חז"ל...

1. פנסיון מלא, לרבות חשבון הוצאות, לתלמידי ישיבות: "כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומהנהו מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מקריב תמידין" (בבלי, ברכות י"ע"ב).
2. מתן תמיכה כלכלית תוך הבטחה מניפולטיבית: "כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים, זוכה ויושב בישיבה של מעלה שנאמר: כי בצל החכמה בצל הכסף" (פסחים נ"ג ע"ב).
3. הכסף נשאר במשפחה: "לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם; לא מצא בת תלמיד חכם, ישא בת גדולי הדור; לא מצא בת גדולי הדור, ישא בת ראשי כנסיות. לא מצא בת ראשי כנסיות, ישא בת גבאי צדקה, לא מצא בת גבאי צדקה, ישא בת מלמדי תינוקות..." (בבלי, פסחים מ"ט ע"ב).
4. פטור ממיסים, כולל ארנונה, לרבנים: "אמר ריש לקיש: רבנן לא צריכי נטירותא... ואמר רב יהודה: מנדה - זו מנת המלך; בלו - זו כסף גולגלתא; והלך - זו ארנונא" (בבא בתרא ז' ע"ב).
5. פטור ממיסים על חשבון יתר הציבור: במסכת בבא בתרא ח' ע"א, מסופר על החלטתו של ר' יהודה הנשיא לפטור תלמידי חכמים מתשלום מס שהטילו הרומאים על תושבי טבריה. עקב החלטה זו נדרשו שאר התושבים לשלם יותר, אך יהודה הנשיא הצדיק זאת באומרו כי עמי-ארצות (מי שאינם תלמידי ישיבה) נועדו לסבול ולכן אין להצטער על כך.¹
6. פטור לתלמידי ישיבות מעבודות כפיים ומתשלום מיסים: "תלמידי חכמים - אינן יוצאין לעשות בעצמן עם כל הקהל בבניין וחפירה של מדינה וכיוצא בהן, כדי שלא יתבזו בפני עמי הארץ. ואין גובין מהן לבניין החומות ותיקון השערים ושכר השומרים וכיוצא בהן, ולא לתשורת המלך. ואין מחייבין אותן ליתן המס, בין מס שהוא קצוב על בני העיר בין מס שהוא

1 מודי ברודצקי והרב דוד הלל יוניר, "ואם תרצה אמור: חברותא במדרש ובאגדה", 2007:138.

כבר בכתבי חז"ל נהנו תלמידי ישיבות מפטור מעבודות כפיים ומתשלום מיסים, כולל ארנונה לרבנים, פרוטקציה והפלייה בעסקים לטובת החכמים... נשמע מוכר?

המצב כיום במדינת ישראל

עלות שכרם השנתי של רבני הערים בישראל, בחסות משלמי המסים:

928,843 ₪

רב היישוב

גן יבנה

כ- 21 אלף תושבים

954 אלף ₪

רב היישוב

אבן יהודה

כ- 14 אלף תושבים

1.07 מיליון ₪

רב העיר

קריית מוצקין

כ- 41 אלף תושבים

685,000 אלף ₪

רב העיר

יקנעם עילית

כ- 20 אלף תושבים

688,171 אלף ₪

רב היישוב

קרני שומרון

כ- 6,500 תושבים

724,343 אלף ₪

רב העיר

יבנה

כ- 34 אלף תושבים

765,377 אלף ₪

רב היישוב

אלקנה בשומרון

כ- 3,800 תושבים

581,000 אלף ₪

רב העיר

בת ים

כ- 129 אלף תושבים

588,000 אלף ₪

רב העיר

קרית אונו

כ- 34 אלף תושבים

603,000 אלף ₪

רב העיר

ראש העין

כ- 41 אלף תושבים

604,000 אלף ₪

רב היישוב

אזור

כ- 12 אלף תושבים

נישול נשים מירושתן לפי דין ההלכה: ב"ישראל היום" (28.03.16) התפרסמה החלטת בין דין רבני בירושלים לנשל שתי אחיות מירושת הוריהן ולהעניק 20 מיליון ₪ לאחים בלבד.

דת, מדינה וים בכסף: "גלובס" (15.11.15) פורסמו תוצאות ההסכמים הקואליציוניים: 210 מיליון ₪ לטובת פעילות דתית; 4.2 מיליון לשמירה על שירותי דת, 3 מיליון לטובת פרויקטים לתרבות תורנית, 6 מיליון לטובת קשרים דתיים ורוחניים, 26 מיליון למען תרבות יהודית, 34 מיליון ללימודי תורה לא-פורמליים, 8 מיליון עבור פרס שר הדתות, 2 מיליון לטובת פוריות על פי ההלכה וכו'.

תעשיית הכסף השחור של מגנוני הכשרות: תחקיר 06.12.16 (YNET): לפי התחקיר, מפקח בכיר במועצה הדתית מאיים בשלילת כשרות לעסקים אשר יסרבו לשלם בשחור; עשרות עדויות המעלות חשדות לעבירות פליליות ולעבירות מס; סחיטה באיומים; הונאת מס בחסות הרבנות; משגיח הקובע את שכרו תוך איומים; נפוטיזם ושוק פרוע; ושיימינג לעסקים המעזים להתלונן.

תקציב המדינה בשירות הדת: ב"ישראל היום" (01.06.14) פורסם כי בשנת 2014 הקצתה מדינת ישראל 100 מיליון ₪ לטובת ההכנות לקראת שנת השמיטה. למעלה מ-13 מיליון ₪ הוקצו לטובת מכונים דתיים העוסקים בהדרכה ובהסברה של ערכי השמיטה.

עיתון "הארץ" (20.08.2013) פרסם את עלות שכרם השנתי של רבני הערים בישראל, בחסות משלמי המסים. הדקו חגורות והחזיקו חזק, מדגם מייצג בראש העמוד.

מיליונים לטובת שירותי הדת: עיתון "ככליסט" (30.05.11) פרסם נתונים מבהילים בכל הקשור להוצאת כספי משלם המיסים לטובת שירותי דת; 75 מיליון ₪ למימון העסקתם של 530 רבנים ובלניות, 20 מיליון עבור הרבנות הראשית, כאשר מחצית מהסכום מופנית לתשלום משכורות; 20 מיליון עבור תקצוב המשרד לשירותי דת עצמו; 3 מיליון לטובת קיום הלכת עירובין (הקפת שטח בחוט עליון במטרה לאפשר טלטול חפצים בשבת); 127 מיליון לעמותות דתיות שונות ולישיבות וכו'.

בנבואות המקרא

ב עמוד 32 ב"מחפשים" 7 שבים יד לאחים לתקוף את בשורת מתי בגין הציטוט מהושע י"א הם אינם מבינים כיצד יכול היה מתי לצטט פסוק זה כאשר ברור כי הושע התכוון לישראל.

- ◀ כשם שעם ישראל החל מלידה ניסית (בראשית י"ח - כ"א); כך המשיח נולד באורח פלא (מתי א' 18).
- ◀ כשם שישראל ניצל מגזירת שמד (שמות א'); כך המשיח ניצל מגזירת הורדוס (מתי ב' 16-21).
- ◀ כשם שישראל יצא ממצרים (שמות י"ב); כך המשיח יצא ממצרים (מתי ב' 15).
- ◀ כשם שישראל נוסה במדבר (שמות ט"ו 25, ט"ז 4; תהלים צ"ה 8-11); כך המשיח נוסה במדבר (מתי ד' 1-11).
- ◀ עם ישראל עבר 42 תחנות בנדודיו במדבר (במדבר ל"ג); מתי מציין 42 דורות בשושלתו של המשיח, החל מאברהם וכלה בישוע (מתי א' 17).
- ◀ כשם שישראל חזר לארץ המובטחת; כך המשיח חזר ארצה (מתי ב' 20).
- ◀ כשם שעם ישראל נקרא נצר (ישעיהו ס' 21) ויראיו של אלהים נקראים נצרים (ירמיהו ל"א 6; תהלים כ"ה 10); כך המשיח נקרא נצרי (מתי ב' 23).

בניגוד לדעתם של יד לאחים, ובניגוד לדעה הרווחת לא פעם בקרב חז"ל, אנו מאמינים כי אמת אחת בתנ"ך אינה מבטלת אמת אחרת. לדוגמה: בזכריה ט' 9 כתוב כי המשיח יבוא "עֲנִי וְרֵכֵב עַל-חֲמֹר וְעַל-עֵיזִר בְּרֶגְלָיו". בדניאל ז' 13 נאמר כי המשיח יבוא עם ענני השמים. אנו, היהודים המשיחיים, מאמינים כי שתי הנבואות האלה - של זכריה ושל דניאל - מבטאות אמת ולפיכך שתיהן תתגשמה. למעשה, נבואת זכריה כבר התמלאה כאשר ישוע המשיח נכנס לירושלים טרם צליבתו (מתי כ"א 5). כתבי הברית החדשה מלמדים כי נבואתו של דניאל תתמלא בביאתו השנייה של המשיח, כאשר הלה ישוב עם ענני השמים בגבורה ובכבוד (מתי כ"ד 30, כ"ו 64).

הזכרנו את נבואתם של זכריה ושל דניאל משום שלכאורה הן נראות סותרות, שהרי כיצד יכולה לבוא אותו אדם, הן עני ורכוב על חמור והן בגבורה עם ענני השמים?.. ואמנם, חז"ל טעו ולימדו כי לא ייתכן ששתיהן תתגשמה; לכן קבעו: עם ביאת המשיח תתקיים בשעה שכל ישראל חוטאים, הוא יבוא עני ורכוב על חמור; אך אם כל ישראל יהיו צדיקים, יבוא המשיח בענני השמים (בבלי, סנהדרין צ"ח ע"א). מבחינת חז"ל לא ייתכן אפוא כי שתי הנבואות לעיל תתמלאנה; לדידם, או שהמשיח יבוא כפי שתואר בזכריה ט', או שהוא יבוא כמונבא בדניאל ז'. כאמור, הברית החדשה הראתה כיצד שתי הנבואות עומדות בכפיפה אחת ומשלימות זו את זו.

כשם שאנו מאמינים כי לשתי האמיתות האלה יש מקום ושתיהן נכונות, כך הדבר גם לגבי זהותו של בן האלהים. לפי שמות ד' 22 והושע י"א 1, עם ישראל נחשב לבנו של אלהים; לפי ירמיהו ל"א 20, תהלים ב' 7, משלי ל' 4 ודניאל ג' 25 גם

המשיח נחשב לבנו של אלהים. אין צורך לבחור אחת מבין שתי התובנות דון - שתיהן כתובות בתנ"ך ולכן שתיהן נכונות.

אם-כך, כאשר מתי זיהה את המשיח עם בנו של אלהים - עם ישראל שיצאו ממצרים (ב' 15) - הוא למעשה ערך הקבלה טיפולוגית בין המשיח לעמו, רוצה לומר: המשיח ישוע מייצג את עמו באופן הטוטאלי והעמוק ביותר, הוא בא עבור עמו -

לצאן האובדות של בית ישראל, הוא מזדהה עם עמו ובשל כך, הוא לעולם לא יחדל מלאהוב את עמו שלו - את עמו של אלהים. שימו לב להקבלה המכוונת והברורה שעורך מתי בין ישראל למשיח:

ההבדל בין המשיח לבין עם ישראל הוא שהמשיח לא נופל ולא נכשל היכן שעמנו כן נופל ונכשל. בשורת מתי נכתבה תוך זיקה מרבית לעם ישראל וליהודי התקופה. לכן אין תימה אפוא מדוע עורך מתי השוואות מכוונות בין עם ישראל לבין נציגו המובהק - משיח ישראל!

1 גם חז"ל הכירו בנבואה זו כמשיחית (ראו למשל: מדרש קהלת רבה א').
 2 גם במקרה זה הודו חז"ל כי מדובר בנבואה משיחית (למשל: רבנו בחיי על בראשית ב').
 3 על-כך שחז"ל זיהו קטעים אלה, המדברים על הבן, עם המשיח, ראו: "אוצר מדרשים", פרקי משיח; בבלי, סוכה נ"ב ע"א; ספר "מנחת אליהו".
 4 מתי ט"ו 24.

העמוד האחרון של גיליון 7
מנסה להציג את ישוע המשיח
כאדם "אלים וחם מזג"
(נכון, ישוע ידע לגעור
במוהיגים הצבועים של הדת
מאחר והיו מושחתים, בדיוק
כפי שעשו נביאי התנ"ך...)
מצד שני, לאורך כל "מחפשים"
6-7 מצטיירת עמותת יד לאחים
כארגון צדקה רודף שלום,
"ארגון מאיר פנים ונחמד"
("מחפשים" 6, עמ' 4); פשוט
"אנשים נהדרים" (עמ' 24).

יד לאחים אמנם אוהבים להרעיף על עצמם שבחים,
אך כאשר פונים לתקשורת החופשית, בניגוד
לתיאורים שלהם עצמם על עצמם (קצת כמו לתת
לעצמך לייק בפייסבוק) מגלים צד אחר, אבל חשוך
ואלים של הארגון "יד לאחים". למשל, תחקיר הערוץ
הראשון על דרכי פעולותיו של הארגון חשף טקטיקות
של הפחדה, איזמים ומעקבים המתאימים לארגון בין
ולא לעמותה שוחרת שלום.

אך גרוע מכך, מסתבר שהארגון פועל ביד אחת עם
משרד הפנים ומקבל גישה חופשית למאגרי הנתונים
שלהם. לראיה, המידע הרב שיש בידיהם על פרטיהם
האישיים של המשיחיים, לרבות כתובות פרטיות
ומספרי טלפון. מניין הם קיבלו את הכתובות האלה?
למעשה, כל עוד הם ימשיכו לשלוח את "מחפשים"
לכתובות פרטיות של משיחיים, יהווה הדבר הוכחה
לכך שיש בידיהם מידע מסווג ואישי ביותר על אודות
מאמינים בארץ.

אך אם באלימות
עסקינות, הבה נבחן
כיצד נראית יהדות
ההלכה בעניין זה:

לגופו של עניין,
ברור למי שאי-פעם
פתח בעצמו את כתבי
הברית החדשה,
שהאמירה שישוע
נהג בגסות ובאלימות
מגוחכת לחלוטין.

www.youtube.com/watch?v=GvtxhvKs_WA 1

יד
לאחים
=
שדה
מוקשים

הגויים אינם ראויים להיקרא אדם ובאופן גורף משולים לבהמות.

הרב קוק, אורות ישראל ה'; המהר"ל, בפירושו למסכת אבות קמ"ו; הראב"ד, הלכות שחיטה ד'; ר' צדיק הכהן מלובלין, פוקד עקרים דף י"ט.

/// אלימות בבוטנציה כלפי גויים:

א / תחת ריבונות יהדות ההלכה, "גוי שעסק בתורה חייב מיתה"; "גוי ששבת חייב מיתה"; ונוכרי "שהכה את ישראל חייב מיתה"

(בבלי, סנהדרין נ"ח ע"ב ונ"ט ע"א).²

ב / יתרה מכך, לפי הרמב"ם חובה: "לכוף את כל באי העולם לקבל כל מצוות שנצטווה נוח וכל מי שלא קיבל, יהרג". דהיינו, תחת שלטון רבני, גוי שיסרב להיכנע למצוות נוח - דינו מוות!

ג / הרמב"ם מוסיף: "אין כורתין ברית לעובדי עבודה זרה, כדי שנעשה עימהם שלום... ואסור לרחם עליהם... לפיכך אם ראה גוי עובד עבודה זרה אובד או טובע בנהר, לא יעלנו; ראהו לקוח למות, לא יצילנו... אבל מוסרי ישראל, והמינים, והאפיקורוסין - מצוה לאבדן ביד ולהורידן עד באר שחת... ואין כופלין להן שלום, לעולם. ולא ייכנס לביתו של נוכרי ביום אידו, ליתן לו שלום; מצאו בשוק, נותן לו שלום בשפה רפה וכוונת ראש". אך שימו לב, עד כמה חמור שזה נשמע, "אין כל הדברים האלו אמורים, אלא בזמן שגלו ישראל לבין האומות, או בזמן שיד הגויים תקיפה" (משנה תורה, הלכות עבודה זרה י'). רוצה לומר, כאשר ידם של הרבנים תהא על העליונה, יהיה מצבם של הנוכרים גרוע בהרבה!

ד / תפיסה זו נבעה ככל הנראה מהדעה הרבנית, לפיה: הגויים אינם ראויים להיקרא אדם ובאופן גורף משולים לבהמות.³ לדידו של האר"י אין להשוות את הגויים לבהמות כשרות אלא מטה מהן, לחיות טמאות (עץ החיים, היכל אבי"ע שער הקליפות ב'-ג').

ה / בספר ההלכה "תורת המלך"⁴ נפרש המניפסט הרבני המפרט כיצד עתידה להיראות ריבונות הלכתית שלמה. בפרק א', המתייחס לאיסור לא תרצח, נאמר: "איסור זה מתייחס רק ליהודי שהורג יהודי... הריגת גוי אינה כלולה באיסור המיוחד של לא תרצח". בפרק ב' נאמר: "כאשר אנו ניגשים לגוי שעובר על שבע מצוות והורגים אותו מתוך אכפתיות מקיום שבע המצוות, אין שום איסור בדבר".

במסמך אחר, עליו חתומים עשרות רבני ערים וישובים, נכתב "חל איסור הלכתי חמור על מכירה או השכרה של דירות וקרקעות בארץ ישראל למי שאינו יהודי... בהודעה מצוטטים שלל פסוקים ומקורות הלכתיים העוסקים בסוגיה. בין היתר נטען כי בחלק מהמקרים - המשכיר למי שאינו יהודי עשוי להיות חייב בנידוי".⁵

ז / חז"ל קבעו כי מי שיעז לא לשמוע בקולם ולסור למרותם, צפוי לכיליון. לכן הם הזהירו: "הוי מתחמם כנגד אורן של חכמים..."; ואיימו: "...והוי זהיר מגחלתן שמא תיכווה--שנשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש".⁶ חכמינו לא הסתפקו בזאת והוסיפו כי "כל העובר על דברי סופרים חייב מיתה",⁷ ואף "נידון בצואה רותחת".⁸

ח / מה אפוא יעלה בגורלם של אותם אנשים אשר לא יהיה בכוונתם ללמוד את הלכותיהם של חז"ל או לסור תחת מרות פסיקותיהם? אותם "כופרים" יקבלו מהרבנים את הכינוי "עם-הארץ" - שם גנאי הכולל "כל שיש לו בנים ואינו מגדלן לתורה".⁹ לדידם של החכמים, רק מי שיקבל עליו את מרותם ויתמוך בהם כספית¹⁰ ינצל מהבוז והסטיגמה השלילית הנלוות למונח זה. הנה כמה ציטוטים שיבהירו במה דברים אמורים: "תנו רבנן (אמרו רבנים): ששה דברים נאמרו בעמי הארץ: אין מוסרין להן עדות ואין מקבלין ממנו עדות, ואין מגלין להן סוד, ואין ממנין אותן אפוטרופוס על היתומים, ואין ממנין אותן אפוטרופוס על קופה של צדקה, ואין מתלויין עמהן בדרך. ויש אומרים: אף אין מכריזין על אבידתו"; "אמר רבי אליעזר: עם הארץ אסור להתלוות עמו בדרך"; "לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם... ולא ישא בת עמי הארץ מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ. ועל בנותיהן הוא אומר: ארור שוכב עם כל בהמה"; "שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכם (גרועה) יותר משנאה ששונאין אומות העולם את ישראל"; "אמר רבי יוחנן: עם הארץ מותר לקורעו כדג!"¹¹ הבנתם? את "עם הארץ" - זה המשווה לשקץ מפני שאינו מיישר קו עם חז"ל - מותר לקרוע כדג! כך, רחמנא ליצלן, יראה שלטון בחסות ההלכה!

5 ynet.co.il/articles/0,7340,L-3995411,00.html

haaretz.co.il/news/law/1.1572637.

6 משנה, אבות ב' י"ג.

7 בבלי, מסכת עירובין, דף כ"א, ב.

8 "שכל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת"

9 בבלי, מסכת סוטה, דף כ"ב, א.

2 הרמב"ם חזר על-כך ב משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות י'.

3 הרב קוק, אורות ישראל ה'; המהר"ל, בפירושו למסכת אבות קמ"ו; הראב"ד, הלכות שחיטה ד'; ר' צדיק הכהן מלובלין, פוקד עקרים דף י"ט.

4 לקט הלכות שחובר בידי ר' יצחק שפירא ור' יוסי אליצור, בהמלצותיהם של ר' יעקב יוסף, ר' דב ליאור ור' יצחק גינזבורג. הרבנים החתומים על הספר כמעט הועמדו לדין בגין עבירות של הסתה וגזענות.

הולדת המשיח מזוויות ראייה שונות

בעמוד 20 של "מחפשים" 6 נטפלים יד לאחים לתייעוד בתיאור הולדתו של המשיח, כמתואר ע"י מתי ולוקס. הם הצליבו את פסוק 1 מבשורת מתי א' עם פסוקים 1-2 מלוקס ב' ומצאו כי יש סתירה לכאורה בעת הולדתו של ישוע. הורדוס (המוזכר במתי ב') נפטר בשנת 4 לפנה"ס בעוד שהמפקד של **קוריניוס** (המוזכר בלוקס ב') מתוארך לשנת 6 לספירה. כלומר: לכאורה נמצא פער של 10 שנים בין תיאור הולדתו של המשיח בבשורת מתי לבשורת לוקס.

המקנה סמכות אבסולוטית באיזור) מאת הקיסר והיה לנציג רשמי של רומא במדינה זרה. בין השנים 12 ל-1 לפנה"ס, היה קוריניוס אחראי על דיכוי מרד בגלטיה וקליקיה. אזורים אלו נכללו בשטח אשר מאז שנת 27 לפנה"ס נקרא 'הפרובינציה של סוריה' - קליקיה פיניקה'. סוריה הייתה פרובינציה משותפת של קליקיה ולמושל

בה נתנה סמכות על הגליל ועל יהודה.

לוקס מתייחס אפוא **לשני מפקדים שונים: האחד**, לפני מותו של הורדוס בשנת 4 לפנה"ס, "הראשון בהיות קוריניוס שליט [קונסול/נציב] בסוריא" (לוקס ב' 2); **השני**, בשנת 6 לספירה (מעשי השליחים ה' 37).

לסיכום, לוקס מפריד בין "המפקד הראשון"², אשר נערך בעת בה תקפד קוריניוס כקונסול פרובינציית סוריה מטעם הקיסר; לבין "המפקד"³ השני, שהתקיים אף הוא תחת שרביטו של קוריניוס. לוקס מציין כי הולדת ישוע התרחשה בתקופת המפקד הראשון, בשנת 6 לפנה"ס בקירוב; בהתאמה מדויקת לעת אשר אליה מתייחס מתי, דהיינו מעט לפני מות הורדוס הגדול (פרק ב' 1, 19).

הגש במשפט האחרון צריך להיות מושם על המילה 'לכאורה', משום שבדיקה מעמיקה של ההיסטוריה מוכיחה עד כמה מדויק היה לוקס בניסוח דבריו ובתייעוד המאורעות. לוקס כתב: "וְיִהְיֶה בְּיָמֵים הָהֵם, וַיֵּצֵא צוֹ מֵאֵת קִיסָר אוֹגוּסְטוֹס לְמָנוֹת אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל תָּבֵל. וְהַמֶּפְקֵד הַזֶּה הָיָה הָרִאשׁוֹן בְּהַיּוֹת קוֹרִינְיוֹס שְׁלִיט בְּסוּרְיָא" (ב' 1-2). במשך שנים רבות סברו חוקרי הברית החדשה כי הכוונה היתה למפקד הגדול שנערך בשנת 6 לספירה; כיום, לאור תובנות חדשות, התברר כי לא כן הדבר.

במעשי השליחים ה' 36-37 כתב לוקס: "כִּי לְפָנַי הַיָּמִים הָאֵלֶּה קָם תּוֹדָס וַיֵּתֵן אֶת־נַפְשׁוֹ כִּי־חָד הַגְּדוֹלִים... וְאַחֲרָיו קָם יְהוּדָה הַגָּלִילִי בְּיָמֵי הַמֶּפְקֵד וַיָּסֵת עִם רַב יַחְרָיו וְגַם־הוּא נָהָרַג וְכָל־אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ־אֵלָיו נִבְצָו". ידוע ממקורות היסטוריים (יוספוס פלביוס, למשל) כי **יהודה הגלילי** - הידוע גם בשם 'יהודה בן חזקיה' - עורר מרד אחד בציפורי (שבגליל) בשנת 4 לפנה"ס, לאחר מותו של המלך הורדוס ו**מרד נוסף בשנת 6 לספירה**, כנגד מפקד אוכלוסין שהנהיג קוריניוס. בשנת 12 לפנה"ס קיבל **קוריניוס** מינוי של קונסול (תואר

1 או 'סוריה'.

2 לוקס ב' 2.

3 מעשי השליחים ה' 37.

בעמוד 12-22
של "מחפשים" 6
שוב נטפלים יד
לאחים לסיפור
הולדת ישוע,
והפעם לכוכב מן
המזרח ולחכמים
מן המזרח אשר
באו להשתחוות לפניו.

כוכבו של המשיח

1

.....

יד לאחים מביעים תמיהה וזלזול לנוכח כוכב הלכת אשר סימן את הולדת המשיח. כנראה שהחברה של יד לאחים לא כלכך מכירים את נבואתו של בלעם על כוכבו של המשיח (במדבר כ"ד 17); אך יתרה מכך, יד לאחים אפילו לא מכירים את הכתבים שלהם עצמם - חז"ל וספר הזוהר - שהרי שם מבואר כי מלך המשיח "יתגלה... בארץ הגליל, כאשר [יראה] כוכב בצד מזרח" (זוהר, חלק א' דף קיט/א, מתורגם מארמית); בספר "אוצר מדרשים" נאמר כי לפני שיתגלה המשיח, "יצמח כוכב ממזרח והוא כוכבו של משיח" (הוצאת אייזנשטיין משנת 1915, פרק אגדת משיח, עמ' 389).

2

.....

יד לאחים מתקיפים את יוסף בגין פולחן האלילים שהרשה למגושים לערוך מול המשיח שנולד. אך בבשורת מתי כתוב כי החכמים מן המזרח בסך הכל באו להשתחוות לפני המשיח היהודי שזה עתה הגיח לעולם. על אפם וחמתם של יד לאחים, מעשיהם של המגושים הנוכריים דווקא מהווים התגשמות לשלל נבואות מקראיות המדגישות כי בבוא העת השתחוו הגויים לפני משיח ישראל ויכבדוהו במתנות (למשל: בראשית י"ב 3, מ"ט 10; ישעיהו מ"ט 6; דניאל ז' 14-13). למעשה, בתהלים ע"ב אף כתוב כי הגויים אשר יבואו להשתחוות בפני מלך המשיח, יגישו לו מתנות ומנחות (פס' 17-9) - כפי שאמנם התגשם במתי ב' 11.

3

.....

בניגוד לחברי כת יד לאחים, כנראה שיוסף, אביו במאמץ של ישוע, הכיר את הנבואות התנכיות ולכן לא התפלא כאשר באו המגושים מן המזרח לברך את מלך היהודים שנולד זה עתה.

ב עמוד 22 של
"מחפשים"
6 ממשיכים יד
לאחים להיטפל
לתיאור הולדת
ישוע, כאשר
הפעם הם מלינים
על המילים "ימי
טהרם" מלוקס
ב' 22, ומערבבים
אותם עם מצוות
כדיון הבן.

**יד לאחים מבולבלים מאחר והם לוקחים את הדיווחים הנאמנים
שערכו לוקס ומתי ומערבבים אותם עם מסורות שונות
ומנהגים שאין להם בסיס מציאותי.**

1. כאשר לוקס כותב "ימי טהרם", מניין ליד לאחים כי הוא מכוון למרים וליוסף? הכוונה יכולה להיות לימי טהרתם של האם והתינוק; ישוע עבר טקס "טהרה" כאשר נימול, קודם לכן (לוקס ב' 21) ומרים סיימה את ימי טומאתה לאחר 33 יום שבהם ישבה בדמי טהרה (ויקרא י"ב 4). אגב, אין בכך משום רמז לכך שישוע לא היה טהור או שלם, אלא שמנוקדת מבטם של הוריו הוא היה מחויב במכלול הטקסים היהודיים ע"פ התורה. אדרבא, לפי מסורת קדומה, "הבכור צריך לכפר על חטאה של חוה" ולא על חטאו שלו.²

אפשרות נוספת לשימוש בלשון רבים ("טהרם") יכולה להיות בכך שהכוונה היא בסך הכל באופן כללי לימים עצמם. דהיינו: "ימי טהרם" - טהרתם של הימים האלה שבהם חיכתה מרים לסיום טומאתה. חוץ מזה, גם אם השימוש בלשון רבים היה מכוון למרים וליוסף, אין כאן חריגה מרוח התורה שהלא האיש מזוהה ומזדהה עם אשתו והם למעשה אדם אחד שלם (בראשית ב' 24, ה' 2).

על כל פנים, כפי שהודו יד לאחים, לוקס מצטט ישירות מהתורה ולכן אין כל סיבה להניח כי לאחר שבדק וציטט את הפסוק הרלוונטי הוא יסתור אותו בלי משים.

1 ראו הרחבה בספרו של פרופ' ניסן רובין, "ראשית החיים", 2005: 28-31.
2 פרופ' אליעזר בשן, "הורים וילדים בהגותם של חכמי צפון אפריקה", 2005: 198.

הולדת ישוע

וכדיון הבן

2. יד לאחים תוהים כיצד טהרת מרים ופדיון הבן התרחשו באותו יום, שהרי בתקופת בית שני נהוג היה לקיים את פדיון הבן בדיוק ביום השלושים ללידה.
- מצד אחד, תוהים יד לאחים כיצד ייתכן ששני הטקסים יתרחשו באותו יום; מצד שני, הם מודים כי פדיון הבן ביום השלושים איננו אלא מנהג. לוקס ציטט את מצוות פדיון הבן ישורות משמות י"ג 2 ושם אין כל רמז למועד הטקס. בספר במדבר י"ח 16 נאמר כי אין לערוך את הטקס אלא לאחר שעברו 30 יום מהוולד התינוק ולא לפני כן. עם-זאת, בניגוד לדברי יד לאחים, ידוע כי בתקופת בית שני קבעו חז"ל כי "הפדיון ייעשה לאחר שלושים יום ואין להקדימו, כי לפי הגדרתו של רבן שמעון בן גמליאל "כל ששהה ל' יום באדם אינו נפל".³ יתרה מכך, התלמוד קבע כי אם לא פדה האב את בנו בזמן, יכול לפדותו "עד עולם" (בבלי, בכורות י"ב ע"ב) ואין בכך משום עבירה.⁴
4. יד לאחים נטפלים לציטוט מירמיהו המופיע בבשורת מתי ב' 18. ברם אם הם רק היו קוראים את הכתוב בעיון, הם היו מגלים על-נקלה כי מתי בסך-הכל מדווח את מה ששמע וככל הנראה, כאשר הרג הורדוס את הילדים בבית לחם, נזכרו האבלים בפסוק מירמיהו והתנחמו בו.
5. יד לאחים טענו כי כיוון שרחל לא היתה אמו של יהודה, הציטוט אינו מתאים, כי בבית לחם גרו צאצאיו של יהודה. אך דבר ראשון, רחל תמיד נחשבה במסורת ישראל ל"רחל אמנו" ולא לאמם של יוסף ובנימין לבדם.⁷
- דבר שני**, השימוש שעורך מתי בנבואת ירמיהו נעשה מתוך רגשות קינה ואבל ולכן, כל ניסיון לתפוס אותו במילה מפספס את הרעיון הכללי. "רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו"... הוא מקבילה ברורה למסופר על יעקב: "וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאלה, ויבך אתו אביו" (בר' לז, לה). הצירוף "מיאן להינחם"

כ אשר מצטט מתי מירמיהו ל"א, הוא למעשה רומז על הברית החדשה שעתידיה להיכרת בדמו של המשיח ישוע. באותו הפרק, פס' 31-32 נאמר: **"הֲיָה יָמִים בָּאִים נְאֻמֵּיה' וְכָרְתִי אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה."**

משמש במקרא רק בשני המקומות הללו. יעקב ביכה את יוסף... ורחל מבכה את בניה הגולים... יעקב ביכה את בנו הביולוגי... ובנבואת ירמיהו מתרחבת היריעה ונפרש אופק לאומי: רחל מבכה על בניה - עם ישראל בכללותו.⁸

דבר נוסף, כאשר מצטט מתי מירמיהו ל"א, הוא למעשה רומז על הברית החדשה שעתידיה להיכרת בדמו של המשיח ישוע. באותו הפרק, פס' 31-32 נאמר: **"הֲיָה יָמִים בָּאִים נְאֻמֵּיה' וְכָרְתִי אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה. לֹא כְבָרִית אֲשֶׁר כָּרְתִי אֶת-אֲבוֹתֶם בְּיוֹם הַחֲזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר-הֵמָּה הִפְרוּ אֶת-בְּרִיתִי וְאֲנֹכִי בָּעֵלְתִּי בָם נְאֻמֵּיה'".** בצטטו מירמיהו ל"א, מבקש מתי לא להסתפק במוות, ביגון ובמספד, אלא לתת מקור של תקווה ונחמה; תקווה אשר התגשמותה גלומה בלידתו הפלאית של המנחם (המשיח), במוותו המכפר על הצלב ובתקומתו מן המתים.

אגב, אם יד לאחים מחפשים סתירות, אולי כדאי להם להתחיל עם חז"ל, שהרי חלקם נהגו בפועל לפדות לפני שלושים יום...⁵ "אמוראי בבל היו חלוקים בדעתם אם הבן פדוי כשנפדה לפני שלושים יום: "רב אמר: פדוי. ושמואל אמר: אין בנו פדוי".⁶

3. יד לאחים מלינים על-כך שמשפחתו של ישוע עלתה לירושלים רק בפסח ולא שלוש פעמים בשנה כמצווה בתורה (דברים ט"ז 61). הם מבססים את קביעתם על לוקס ב' 14, שם כתוב: **"וְעָלוּ הוֹרֵיו יְרוּשָׁלַיִם מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְחַג אֶת־חַג הַפֶּסַח".** דא עקא, בניגוד גמור למסקנת יד לאחים, תיאורו של לוקס בסך-הכל מדגיש כי הוריו של ישוע עלו לחוג את הפסח בירושלים, כפי שהם עושים מדי שנה. זה הכל! לוקס לא אמר כי הם עלו רק בפסח; לראייה, כמה פסוקים קודם לכן, מתואר כיצד באו הוריו של ישוע לירושלים גם במועד אחר (לוקס ב' 22). נדמה כי יד לאחים פספסו זאת ותחבו מילים לפיו של לוקס רק מתוך סלידתם העיוורת מהברית החדשה.

7 ראו במאמרו של אלי שילר "קבר רחל", בתוך: ד"ר גבריאל ברקאי ואלי שילר (עורכים), אריאל: כתב עת לידיעת ארץ ישראל - בית לחם אפרתה, 1998: 98.

8 פרופ' יעל שמש, "אבלות במקרא: דרכי התמודדות עם אבדן בספרות המקראית", 2015: 269.

3 פרופ' ניסן רובין, "ראשית החיים", 2005: 128.

4 שם, 129.

5 שם.

6 שם, עמ' 129.

קולו של אלוהים

ב"מחפשים" 6, עמ' 29 יד לאחים תמהים
מדוע בברית החדשה קולו של אלהים
אינו נשמע ומדוע אלהים אינו מדבר עם בני
אדם כפי שהוא דיבר בתנ"ך.

כיוון שחברי יד לאחים אינם באמת מכירים את הברית החדשה (ולא את גבורת האלהים), הם פספסו כמה עובדות בעניין:

◀ שלוש הבשורות הסינופטיות מתעדות את קולו של אלהים ברגע טבילתו של ישוע: "וְהָיָה קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם אוֹמֵר: זֶה בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר רָצִיתִי בּוֹ" (מתי ג' 17; מרקוס א' 11; לוקס ג' 22).

◀ אחר-כך, כאשר השתנה ישוע בפני תלמידיו, אמר אלהים: "זֶה בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר רָצִיתִי בּוֹ אֵלָיו תִּשְׁמְעוּן" (מתי י"5; מרקוס ט' 7; לוקס ט' 35).

◀ שמעון-כיפא, תלמידו של ישוע המשיח מעיד באיגרתו כי שמע במו-אזניו את קולו של אלהים: "כִּי נִשָּׂא יְקָר וְכְבוֹד מֵאֵת אֱלֹהִים הָאֵב פָּבָא אֵלָיו קוֹל מִלְּפָנֵי הַדָּרַת כְּבוֹדוֹ לֵאמֹר: זֶה בְּנִי יְדִידִי רָצִיתִי וְנִפְשִׁי בּוֹ".

◀ דבר נוסף, לא רק שקולו של אלוהים נשמע, אלא שאלוהים בכבודו ובעצמו התגלה אל האנושות! הברית החדשה מלמדת כי ישוע המשיח היה דבר אלהים שלבש בשר (יוחנן א' 14) ולכן התורה שלימד ישוע את חסידיו היתה למעשה, דבר אלהים. ביוחנן י"ד 9-8, מתוארת שיחתם של ישוע ופיליפוס: "וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילְפּוֹס: אֵדְנִי הֲרָאֵנוּ נָא אֶת־הָאֵב וְדִי לָנוּ. וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ: זֶה פְּמָה יָמִים אֲנִי אֲתֹכֶם וְאֵתָה פִּילְפּוֹס הֲטָרֶם תִּדְעֵנִי, הֲרָאֵה אֹתִי רָאֵה אֶת־הָאֵב וְלִמָּה־זֶה תֹּאמַר הֲרָאֵנוּ אֶת־הָאֵב?".

◀ יד לאחים מתפלאים כיצד כתבי הברית החדשה אינם מכילים דיבור ישיר של אלהים לבני אדם, כמו במקרא. אך מעניין שאין להם בעיה עם העובדה שבכל ספרות התושב"ע אין תיאור של אלהים מדבר עם הרבנים כפי שדיבר אל נביאיו בתנ"ך. אז למה הם נטפלים את הברית החדשה? כי קל יותר לחפש את הקיסם בעינו של אחיך מאשר את הקורה בעיניך שלך...

ב"מחפשים" 6,
עמ' 28 יד לאחים
נטפלים למקום
הולדתו של המשיח
כפי שניבא מיכה.

- חומ"ת אנ"ך (לרבי חיים יוסף דוד אזולאי מהמאה ה-18): "משם יבא המשיח ומוצאתיו מקדם... "דאם לומר על מלך המשיח דאין לחוש על רות הול"ל ומוצאו מקדם".
- המלבי"ם (פרשן מהמאה ה-19): "צעיר להיות באלפי יהודה ממך לי יצא להיות מושל בישראל, ר"ל: עתה אתה עדיין צעיר וקטן משתהיה עם אלפי יהודה הנלוים אליך במדרגה זו שיצא ממך איש המיוחד לי להיות מושל בישראל... "ומלך המשיח היוצא ממך שהוא משיח בן דוד יגבר חיל להיות מושל בישראל ושיהיה מוצאותיו מקדם מימי עולם".

שימו לב: כולם התייחסו לפסוק ממיכה ולהולדת המשיח באותה נשימה; כולם מסכימים כי מדובר בנבואה משיחית וחלקם אף מפרשים את הפסוק כרומז על מקום הולדת המשיח.

אם לא די בפרשנים אלו, תנו דעתכם לפירוש לארמית של **יונתן בן עוזיאל** (תנא מהמאה הראשונה לספירה) למיכה ה' א: "ואת בית לחם אפרתה כזעיר הויאת לאיתמנאה באלפיא דבית יהודה מנך קדמי יפוק משיחא למהוי עביד שולטן על ישראל די שמיה אמיר מלקדמין מיומי עלמא" (ואתה בית לחם אפרתה, צעיר להיות באלפי יהודה, ממך ייצא המשיח להיות מושל בישראל, ושמו נודע מקדם מימי עולם). יונתן הבין היטב כי מדובר בנבואה משיחית ולכן לא רק שלא חשש להכניס את המילה המפורשת "משיח" בארמית, אלא קבע בפירושו כי ה"משיחא" יצא מבית לחם.

לסיכום, כתבי הברית החדשה מציגים פרשנות מקובלת מן המאה הראשונה למיכה ה' א, לפיה היתה ציפייה כי המשיח ייוולד בבית לחם. אם ליד לאחים יש בעיה עם פרשנות זו, מדוע אין הם שוטחים אותה כנגד הרבנים המצוינים לעיל? מדוע הם יורים את חציהם מלאי הרעל דווקא לכיוון ספרי הבשורות? הייתכן כי שנאתם היוקדת הוציאה אותם מדעתם...

הציטוט ממיכה ה' א' מופיע פעם אחת בברית החדשה, בבשורת מתי ב' 6. ביוחנן ז' 42 מוזכרת בית לחם פעם נוספת כמקום לידתו של המשיח, כנראה בהתבסס על מיכה ה'. אך חשוב מאוד להבהיר: לשתי נקודות הציון האלה מכנה משותף ברור ביותר שעוד רגע נדבר עליו.

א / כאמור, בשתי פעמים בלבד בברית החדשה מופיעה הסברה כי המשיח צריך היה להיוולד בבית לחם, ורק באחת מהן נמצא הציטוט המדויק ממיכה ה'. אך מעניין מאוד לראות מה משותף לשתי הפעמים: גם במתי ב' וגם ביוחנן ז' הטיעון אינו נאמר בשם ישוע המשיח או בשם תלמידיו; בשני המקומות גם יחד, באה האמירה מגורם אחר, בגוף שלישי: במתי ב': מאת "ראשי הכהנים וסופרי העם" (פס' 4); ביוחנן ז': מאת "רבים מהמון העם" (פס' 40). במילים אחרות, מחברי הברית החדשה אינם חורצים את דעתם, כי-אם פשוט מביאים תיעוד מהימן ומדויק של אחת מהדעות הרווחות באותה תקופה בארץ ישראל - פרשנות לנבואת מיכה המכוונת לבית לחם כמקום הולדתו של המשיח.

ב / בקרב חז"ל קיימים פירושים אשר דווקא עומדים בכנה אחד עם זה הבא לידי ביטוי בבשורות. כעת, נציג בפני חברי יד לאחים מדגם של כמה מפרשני התורה הבכירים והחשובים ביותר, אשר קיבלו השראה ממיכה ה' א' כאשר קבעו כי על משיח בן דוד לבוא מבית לחם:

- מהר"י קרא (יוסף קרא, פרשן בן המאה ה-11): "ואתה בית לחם אפרתה, היא בית לחם יהודה, ממך יצא משיח ישראל ומוצאותיו מקדם מימי עולם. והוא יהיה יוצא ובא כמו שהיה מוציא ומביא מקדם"
- הרד"ק (פרשן מהמאה ה-12): "צעיר באלפי יהודה... "זהו המלך המשיח ופירוש להיות להיותך נמנע בערי אלפי יהודה צעיר עתה כנגדם ואע"פ כן ממך יצא לי המשיח".

כתבי
הברית
החדשה
מציגים
פרשנות
מקובלת
מן המאה
הראשונה
למיכה
ה' א

הציצית | התפילין

ב"מחפשים" 6, עמ' 28 נטפלים יד לאחים למצוות התפילין ולמצוות הציצית ושואלים מדוע הציצית נלקחת באופן מעשי בעוד שהתפילין נלקחים בצורה סמלית.

1

חשוב להזכיר, הביטוי "תפילין" אינו מופיע בתנ"ך ומדובר במסורת רבנית גרידא אשר אין יד ורגל עם התורה, אלא שהולבשה על פסוק מחוץ להקשרו. **להרחבה על כך לחצו על המאמר הבא:**

www.iGod.co.il/tefillin

2

אנו מתייחסים אל מצוות הציצית באופן מעשי כי ישוע המשיח, כמי שמילא את כל חוקי התורה, לבש ציצית (מתי ט' 20, י"ד 36).

אנו מתייחסים לטִטְפֹת באופן סמלי בשל מספר סיבות:

ישוע התייחס לתפילין כאל מסורת רבנית אשר נועדה להרשים אנשים אחרים (מתי כ"ג 5).

חוקרים מעידים כי מנהג קשירת התפילין רווח בעם ישראל לפני תקופתם של התנאים ולמעשה, מסתבר כי קמיעות הדומים בצורתם לתפילין היו בשימוש נפוץ בקרב תרבויות עתיקות של עובדי אלילים ובעיקר באגן הים התיכון.¹ יתרה מכך, פרופ' מנחם הרן מאיר כי "במקורם נתפסו ה'טוטפת' וה'אות' כסמלים מאגיים דימוניים, ושימוש בקמיעים מעין אלה, שהיו מוצמדים לראש או לזרוע, היה נוהג בעולם העתיק".²

פרופ' טור-סיני חידד את העובדה כי התפילין נחשבו בעיני חז"ל כקמיעות לשמירה על האדם בכוח האלוהות. הוא אף חושף כי ייתכן והתפילין, בצורתם כפי שקבעום חז"ל, שאולים ממצרים הקדומה, שם התייחסו לדמותו של נחש קדוש הנקשר על הראש כקמיע המזכיר את התפילין ברבנות.³ פרופ' יהושע בלאו הראה כי אפילו בכתבי הרמב"ם (שלכאורה סלד מהשימוש בקמיעות) מתגלים הקשר והזיקה בין הקמיע לתפילין.⁴

הרב פרופ' נעם זהר סבר כי מנהג הנחת התפילין החל ע"י חז"ל רק בשלהי תקופת בית שני; עד אז, הוא טען, הפסוק "וקשרתם אותם על ירך והיו לטוטפות בין עיניך" (דברים י"א 18) – התפרש באופן אלגורי בלבד, קרי שיהיו חקוקים וקשורים בלב ובשכל.⁵ גם באנציקלופדיה המקראית נאמר כי לפי פשט הכתוב בספר דברים ו' 8, "אין כוונתם [של הטוטפות] לחפצים ממשיים, אלא למיטאפורות לזכירה".⁶

כאמור, רק בתקופה מאוחרת החליטו הרבנים לא להסתפק בממד האלגורי, ולשוות למצווה נופך מעשי.⁷ פרופ' יהודה אליצור מזכיר את פרשנותו של רשב"ם⁸ לפסוק "לאות על־יֶדְךָ" (שמות י"ג 9): "לפי עומק פשוטו: יהיה לך לזכרון תמיד, כאילו כתוב על ירך". אליצור מוסיף כי למרות שמרבית הקוראים בתורה סבורים כי פשוטו של מקרא מכוון למצוות תפילין, "רשב"ם חולק על הדעה הרווחת... ומדגיש, כי מצוות תפילין היא אך מדרשו של הכתוב ואילו פשוטו אחר".⁹

- 1 פרופ' בנימין מזר (עורך), אנציקלופדיה מקראית: אוצר הידיעות של המקרא ותקופתו, ח', 1982: 886-888.
- 2 מנחם הרן, האסופה המקראית: תהליכי הגיבוש עד סוף ימי בית שני ושנויי הצורה עד מוצאי ימי הביניים – חלק ב, 2003: 180.
- 3 פרופ' טור-סיני, הלשון והספר: בעיות יסוד במדע הלשון ובמקורותיה הספרותיים – כרך האמונות והדעות, 1955: 127.
- 4 יהושע בלאו (עורך), תשובות הרמב"ם, כרך ב', 1989: 539. ראו גם במשנה תורה, הלכות תפילין ומזזה וספר תורה, פרק י', ה'.
- 5 אליבא דיהושע השל, שורשיה של מצוות התפילין אינם בתורה שבכתב; אדרבא הוא סבר כי כוונת הביטוי 'טוטפת בין עיניך' אינו נאמר "אלא בדרך משל ומליצה, והמובן העיקרי בהם שלא ימוש מזכרון תמיד..." (בספר: "ההושט השיל שור: מאמרים", 1972: 193).
- 6 פרופ' בנימין מזר (עורך), אנציקלופדיה מקראית: אוצר הידיעות של המקרא ותקופתו, ח', 1982: 893.
- 7 שרון שלום, בתוך: מסיני לאתיופיה: עולמה ההלכתי והרעיוני של יהדות אתיופיה, 2012: 363 (בהערות שוליים מס' 168).
- 8 רבי שמואל בן מאיר – פרשן מקרא בן המאה ה-11 ונכדו של רש"י.
- 9 פרופ' יהודה אליצור, "ישראל והמקרא: מחקרים גיאוגרפיים, היסטוריים והגותיים", 2000: 16.

סתירות חדשות בין התושב"ע למדע

1

התלמוד הבבלי (מגילה ו' ע"א) התייחס לעיר טבריה ושאל: "למה נקרא שמה טבריא?". תשובת התלמוד: "שיושבת בטבורה של ארץ ישראל".
בפרספקטיבה היסטורית ברור כי מדובר בטעות אומללה, שהרי טבריה נקראה על שמו של הקיסר טיבריוס.

2

הרמב"ם טען כי כדור הארץ שוכן במרכז היקום ואילו השמש וכוכבי הלכת סובבים אותו: "כל הגלגלים האלו המקיפין את העולם כולו, הן עגולין כדור, והארץ תלויה באמצע" (משנה תורה, הלכות יסודי תורה, פרק ג').
מבחינה אסטרונומית ברור לכל בר דעת כי כדור הארץ נע סביב השמש ואינו שוכן במרכז היקום.

3

חז"ל קבעו כי על מנת להחלים ממחלת הקדחת יש לשבת על פרשת דרכים ולתפוס נמלים. לאחר שהכניס החולה את הנמלה לתוך שפורפרת מנחושת, עליו לומר לה: "משאי ומשאך עליך". אם לא הועילה סגולה זו, יישא כד חדש, ילך לנהר ויאמר לו: "נהר, נהר, הלווה לי כד מים לאורח שהזדמן לי". אחר-כך יסובב הכד שבע פעמים מעל ראשו, ישפכנו לאחוריו ויאמר: "נהר, נהר, קח את המים שנתת לי, שהאורח שהזדמן לי, ביומו בא וביומו הלך" (בבלי, שבת ס"ו ע"ב).
מנקודת מבט רפואית, כמעט ואין צורך לומר כי מרשם זה אינו יצמיח רפואה מקדחת המלריה! מחלה זו נגרמת על-ידי יתושים המעבירים את טפילי המלריה מאדם חולה לאדם בריא. ניתן למגר את המלריה על-ידי שימוש באמצעים לסיכול עקיצות יתושים ובתרופות למניעת הופעת המחלה.

4

במשנה (מסכת אוהלות פרק א') נקבע כי בגוף יש האדם "אחת עשרה צלעות".
מבחינה פיזיולוגית ידוע כי קיימות בגוף 12 צלעות מכל צד ולא 11. מעניין כי גם

המהר"ל מפראג² בספרו "תפארת ישראל" (על מסכת אוהלות א'), הודה: "וגם ראיתי ובדקתי בעצמי בבהמה וראיתי שיש לה י"ג צלעות בכל צד; ובאדם ראינו שיש לו י"ב צלעות בכל צד".

5

במסכת דרך ארץ פרק ז' נאמר כי "העולם הזה דומה לגלגל עינו של אדם, לכן שבו, זה ים אוקיינוס, שמקיף את כל העולם כולו, שחור שבו, זה ישוב". במילים אחרות, לדידם של חז"ל, היבשה והים הם כמו גלגל העין והאישון; דהיינו, יבשה אחת המוקפת כולה במים.
מבחינה טופוגרפית ברור כי מפת העולם אינה נראית כך, שהרי פני השטח של כדור הארץ אמנם מכוסים ברובם במים, אך אזורי היבשה מחולקים ומפוזרים למספר יבשות נפרדות.

6

בתלמוד הבבלי נאמר כי יש: "שמונה עשרה חוליות שבשדרה" (**ברכות** כ"ח ע"ב).
מבחינה אנטומית ידוע כי עמוד השדרה מורכב מ- 24 חוליות מהצוואר עד למותן.

7

במדרש שמות רבה (פרשת בא, פרשה ט"ו) נאמר: "שלוש מאות וששים וחמש חלונות ברא הקב"ה ברקיע, מאה ושמונים ושלושה במזרח ומאה ושמונים ושנים במערב, מהן ברא לשמש ומהן ברא ללבנה...". כלומר, לפי חז"ל אין אור השמש חודר לכדור הארץ אלא דרך חלונות שהתקין אלהים ברקיע.
מבחינה מדעית כמעט ואין צורך לומר כי אור השמש אינו חודר לעולם דרך 365 חלונות שבשמים, אלא דרך שכבת האטמוספירה המקיפה את כדור הארץ.

2 בן המאה ה-16, היה רב, פוסק הלכה ומקובל.

1 מבואר מארמית ע"ר' עדין שטיינזלץ.

8

בתלמוד הבבלי (פסחים צ"ד ע"ב) מאשרים חז"ל את דעת אומות העולם, לפיה: "ביום - חמה מהלכת למטה מן הרקיע; ובלילה - למטה מן הקרקע". דהיינו, בשעות היום נמצאת השמש מתחת לרקיע ובשעות הלילה היא יורדת ושוכנת מתחת לקרקע. **מבחינה מדעית** ידוע כי מיקומה של השמש נותר קבוע ואינו משתנה בבוקר או בלילה; אדרבא, כדור הארץ והירח הם אלו המשנים את מיקומם, בעודם חגים סביב החמה.

9

במסכת פסחים צ"ד ע"א נאמר כי "שיתא אלפי פרסי היו עלמא". כלומר, לדעת התלמוד, גודלו של כדור הארץ הוא 6,000 פרסה (כ- 24,000 ק"מ). **מנקודת מבט מדעית**, ידוע כי קוטרו הממוצע של כדור הארץ עומד על 12,742 ק"מ והיקפו בקו המשווה נעמד ב- 40,075 ק"מ.

10

חז"ל טענו כי "העולם הזה עשוי ומחולק לשלושה חלקים; שליש מים, שליש מדבר, שליש ישוב" (אוצר מדרשים, ברייתא דמעשה בראשית³). **מבחינה טופוגרפית**, ידוע כי לפחות שני שליש מהעולם מכוסים במים (ולא שליש אחד בלבד, כפי שנאמר במדרש).

11

בתלמוד הבבלי (נידה ל' ע"ב) קובע ר' ישמעאל כי בניגוד לעובר זכר, אשר יצירתו נשלמת לאחר 40 יום, יצירת איבריו של עובר ממין נקבה נשלמת רק לאחר 80 יום. **מבחינה מדעית** ידוע כי בכל הקשור להשלמת איברי הגוף, אין הבדל משמעותי בין עובר זכר לעובר נקבה (איבריהם מושלמים בסביבות השבוע ה- 8 להריון).

12

בתלמוד הבבלי נקבעו שלושה גורמים למחלת הנפילה (אפילפסיה⁴): "העומד בפני הנר ערום... והמשמש מיטתו לאור הנר... המשמש מיטתו על מיטה שתיונוק ישן עליה". במסכת שבת ס"א ע"א נאמר כי

ניתן לרפא את הפרעת האפילפסיה על-ידי כתיבת קמיע שנעשה בידי מומחה. **מבחינה רפואית** ידוע כי הפרעת אפילפסיה אינה נגרמת כתוצאה מהסיבות לעיל, אלא בשל פגיעה מולדת או התפתחותית אשר גורמת לשינויים חשמליים במוח המובילים לאפילפסיה; מדובר בגורמים גנטיים העלולים לעבור בתורשה; בסיבות הקשורות לסיבוכים בלידה או במקרים של הפרעות התפתחות. מעניין כי במקום אחר סתרו חז"ל את עצמם והודו - גם אם ברמז - לגורם תורשתי של מחלת הנפילה⁵. בניגוד לדברי חז"ל, כיום טרם נמצא מזרז למחלה, אך ניתן לרסנה באמצעים תרופתיים.

13

חכמי התלמוד (בבלי, נדרים נ"ד ע"ב) קבעו כי אכילת דגים קשה לעיניים, כלומר: אינה מיטיבה עם העיניים ואף עשויה לפגוע בהן. **אך בתחום מדעי התזונה** אין כל הוכחה אורמז לכך שאכילת דגים פוגמת בתפקוד העיניים; אדרבא, מחקר מאוני' הרווארד, אשר בדק כ- 40 אלף נשים במשך 10 שנים גילה כי אלו שדיווחו על אכילת מנה אחת או יותר של דגים בשבוע, נמצאו בסיכון נמוך משמעותית לפתח מחלת עיניים הגורמת לאובדן ראייה. החוקרים ייחסו זאת לחומצות שומן מסוג אומגה 3, הנמצאות בדגים. אין תמה אפוא, מדוע המליץ איגוד הלב האמריקאי לצרוך דגים או שמן דגים לפחות פעמיים בשבוע. אגב, חז"ל סתרו לא רק את המדע אלא גם את עצמם, שהרי במקומות אחרים הם דווקא מעלים על נס את סגולותיה של אכילת דגים⁶.

14

לרפואה ממחלת הכלבת, המליצו חז"ל את התרופה הבאה: ליצור קמיע מעור של צבוע ולכתוב עליו את הלחש הבא: "כנתי כנתי קלירוס", או: "קנדי קנדי קלורוס, יה יה ה' צבאות אמן אמן סלה" (בבלי, יומא פ"ד ע"א). **מבחינה רפואית**, ידוע כי כלבת היא מחלה זיהומית הנגרמת על ידי נגיף הכלבת; לפיכך, טיפול במחלה מתבצע על-ידי חיסון ראשון, הניתן לרוב בזריקה לבטנו של החולה מייד עם הנשיכה; וחיסוני משנה, הניתנים לאחר כשבעה או עשרה ימים.

5 בבלי, יבמות ס"ד ע"ב.

6 ד"ר יואל רפל, "מועדי ישראל: אנציקלופדיה שימושית לשבת ולחג", 1990: 73.

3 בעריכת י"ד אייזנשטיין, 1915: 318.

4 מחלה המחזרת בתלמוד בשם "נכפה" (ראו ביאור ר' עידן שטיינולץ למסכת פסחים ק"ב ע"ב).

18

בתלמוד הבבלי (תענית ט' ע"ב) מתוארת מחלוקת סביב מקור ירידת הגשמים: "ר' אליעזר אומר: כל העולם כולו ממימי אוקיינוס הוא שותה... אמר לו רבי יהושע: והלא מימי אוקיינוס מלוחין הן. אמר לו: ממתקין בעבים. ר' יהושע אומר: כל העולם כולו ממים העליונים הוא שותה... אלא מה אני מקיים ואד יעלה מן הארץ, מלמד שהעננים מתגברים ועולים לרקיע ופותחין פיהן כנוד ומקבלין מי מטר". כאן מתגלה סתירה כפולה בין התלמוד **למדע**:

1. ר' אליעזר אמנם צודק באומר כי הגשם בא מן העננים הנוצרים מהים, אך הוא טועה באומר כי המים הופכים למתוקים רק כאשר הם בתוך העננים (שהרי ידוע כי בתהליך האידיוי נותר המלח בים ואינו עולה לשמים)

2. הסתירה השנייה עם המדע מתגלה בעמדתו של ר' יהושע, שטען כי העננים עולים לשמים ריקים כחבית ורק אז מתמלאים מהמים העליונים.

19

בבראשית רבה כ' נאמר תקופת ההריון של הקיפוד נמתחת על פני שלוש שנים! **מבחינה מדעית** ידוע כי משך הריונה של הקיפודה אינו עולה על שבעה חודשים.

20

בתלמוד הבבלי (בבא קמא ט"ז ע"א) כתוב: "שדרו של אדם שמת, לאחר שבע שנים נעשה נחש. ומעירים [ודברים אלה] אמורים באדם שלא כרעב מודים" שבתפילת עמידה. שאז הופכת שדרתו להיות נחש".¹³

מבחינה מדעית ברור כי טענה זו מופרכת לגמרי ומשוללת כל אחיזה במציאות; עמוד השדרה של הנפטר אינו הופך לנחש לאחר שבע שנים!

לנושא הלידה בחודש השמיני כי שמעתי שמועות שזה לא טוב ללדת בחודש זה". בניגוד לדעת התלמוד, שימו לב לתשובת הרב בנימין שאולי: "אין כל דבר לא טוב בלידה בחודש זה מלבד שהעובר לא בשל עדיין לגמרי". לפי התלמוד: "בודאי שלא יחיה"; אך לפי הרב שאולי: "אין כל דבר לא טוב בחודש זה". ראו בלינק: www.hidabroot.org/question/42844

13 ביאור שטיינזלץ.

15

חז"ל דרשו בכל תוקף מהמהול העורך את ברית המילה, למצוץ בפיו את דם התינוק הנימול ואף הוסיפו: "האי אומנא דלא מייץ, סכנה הוא", כלומר: מוהל שלא מוצץ - סכנה היא לתינוק (בבלי, שבת קל"ג ע"ב).

מדע הרפואה מצא כי ההפך הוא הנכון: לא רק שאין צורך רפואי במציצת הדם, אלא שעדיף להימנע מכך כי הדבר עלול לזהם את הפצע הפתוח ולסכן את חיי התינוק; לכן פנה איגוד רופאי הילדים למשרד הבריאות, בדרישה להורות על הפסקת נוהג זה.

16

על-פי **המשנה** (מסכת אוהלות א'), קיימים בגופו של האדם 248 איברים.⁷ ר' ישמעאל ור' עקיבא מצאו כי ביחס לגבר, גוף האישה מכיל מספר איברים רב יותר (253 או 252 איברים).⁸

מבחינה פיזיולוגית מדובר בטעות כפולה; ראשית, ידוע כי בגוף האדם קיימים לכל היותר 210 איברים; שנית, מניין האיברים בגוף הגבר והאישה זהה.

7 איבר, לפי ההלכה הרבנית, חייב לכלול "בשר, גידים ועצמות" (בבלי, חולין ק"ב ע"ב).

8 בבלי, בכורות מ"ה ע"א.

17

בתלמוד הבבלי (שבת קל"ה ע"א) קבעו חז"ל כי תינוק שנולד בחודש השמיני להריונו, "בודאי שלא יחיה, ולכן אין מחללין עליו את השבת" (כלומר: אין הצדקה לחלל למענו את השבת ולנסות להצילו כי ממילא אין לו סיכויי חיים).⁹

מבחינה רפואית מדובר בטעות אומללה ולראיה, הפוסקים האחרונים הודו: "אין למצוא אישור רפואי לדבר זה... למעשה... אין אנו סומכים בכל דבר על מניית חדשי ההריון של האם, ובעיקר מסתמכים על סימני התפתחותו הגופנית".¹⁰ הרבנים אף הודו כי כיום אין להתייחס לקביעת התלמוד, "אלא נוהגים בכל תינוק שנולד בשווה... ואף מחללים את השבת להצלת חייו".¹¹ בקיצור, אפילו פרשני התלמוד טוענים כי אין ללכת לפי דעת התלמוד בנושא זה.¹²

9 ביאור שטיינזלץ לבבלי, שבת קל"ה ע"א.

10 מתוך התוספות בדף התלמוד לשטיינזלץ, שם.

11 מתוך "עיונים" בדף התלמוד לשטיינזלץ, שם.

12 באתר הדתי "הידברות" הועלתה השאלה: "האם יש מקור

21

בתלמוד הבבלי (נידה מ"ח ע"ב) נטען כי לבנות העיר מקדימה צמיחת שיער הערווה את גדילת החזה; בעוד שאצל בנות הכפר מקדימה התפתחות החזה את צמיחת הערווה. יתרה מכך, אצל בנות העיר מקדים הדד הימני את גדילתו של השמאלי; בעוד בקרב בנות הכפר ההפך הוא הנכון.

מבחינה מדעית כמעט מיותר לציין כי מדובר בעורבא פרח, דהיינו באמירה משוללת כל אחיזה במציאות.

22

בתלמוד הירושלמי (שבת, דף ח,א פרק א הלכה ג גמרא) נאמר כי אחת לשבע שנים, הקב"ה מחלף את עולמו: הכינה נהפכת לעקרב; צבוע זכר נעשה לנקבה; ועכבר ההרים נהפך לחזיר בר.

מבחינה מדעית ברור כי אין כל סימוכין לטענה המופרכת הזו.

23

בתלמוד הבבלי (סנהדרין ק"ח ע"ב) נאמר כי כעונש על מעשיו של העורב בתיבה, מתרבים העורבים על-יד כך שהעורב הזכר מעביר את זרעו לתוך פיה של הנקבה ולא כדרך יתר בעלי הכנף.¹⁴

מבחינה מדעית, ידוע כי העורב אינו מתרבה ע"י העברת זרעו לפיה של הנקבה, אלא משמש את הנקבה כשאר העופות.

24

בתלמוד (בבלי, בכורות ז' ע"ב) נקבע כי העטלף מטיל ביצים (ועל-אף זאת, נחשב יונק). **מבחינה מדעית**, ידוע כי עטלפים, בדומה ליתר היונקים, אינם מטילים ביצים.

¹⁴ "שלושה שמשו בתיבה וכולם לקו, כלב ועורב וחם: כלב נקשר; עורב רק; חם לקה בעורו" (סנהדרין ק"ח ע"ב). לפי פירוש רש"י: "רק - רוקק זרע מפיו לפיה של נקבה".

www

iGod.co.il

כל התשובות לשאלות הנפוצות

באתר חדש

אמונה באור המדע

